SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 194. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 10, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ЖОВТНЯ 1991 Ч. 194. РІК XCVIII.

УКРАЇНУ ЧЕКАЄ ТРИВОЖНА ЗИМА

Київ (ПБ УНС, Р.Р.). — В деяких областях України зростає напруження, тривога і непевність, зокрема у Кіровограді, Донецькому, на Луганщині, Сумах, Харкові, Вінниці, у Кримській Автономній Республіці. Скрізь хтось голодує, протестуючи проти дій влади, або, часом, навпаки.

Наприклад, у Донбасі роздратування консервативних сил викликала невдала спроба створити „Двіжєніє в защіту рускоязичного населєнія Домбаса" в Маріуполі. Започаткували там і „Комітєт в защіту Ґорчарова", депутата колишнього СССР і відомого противника незалежности України в Єнакієвому. Були спроби деяких осіб надати серйозного звучання цієї усамостійнення донецько-криворізького реґіону.

Керівники Донецької Обласної Ради зустрілися в понеділок, 7-го жовтня з представниками Руху для обговорення цих проблем. Заступник голови Обласної Ради Олексій Петренко запевнив, що керівництво області стоїть на становищі недоторканости кордонів України і що сесія Обласної Ради не виносила на розгляд питання про усамостійнення Донбасу. Однак зустріч не розвіяла напруження. На центральному майдані Донецького група представників демократичних сил розпочала голодівку, протестуючи проти політики, спрямованої на відірвання Донбасу від України.

Мешканці Кіровограду занепокоєні браком найнеобхідніших продуктів харчування. На центральному базарі в Луганському 5-го жовтня вибух бунт жінок. Причиною став факт продажу цукру по 11 карбованців за кілограм, організований торговельно - заготівельним підприємством.

Заступник голови „Укрплодоовоцпром" Микола Чепурний заявив, що державна торгівля повинна б заготовити не менше 950,000 тонн картоплі на зиму та біля 900,000 тонн городини. За в овочесховищах є лише 350,000 тонн картоплі. Моркву, буряки і капусту ще далі магазинують. На думку Чепурного, Київ картоплею і городиною буде забезпечений достатньо, але не вистачатиме цибулі. Однак у Луганському, Донецькому, Запоріжжі, Одесі, Миколаєві не вистачатиме також картоплі та овочів.

Відбудеться авторський концерт І. Соневицького у Львові

Ню Йорк. — Спілка композиторів України влаштовує в неділю, 10-го листопада, у залі Львівської фільгармонії авторський концерт творів визначного українського композитора в діяспорі д-ра Ігоря Соневицького з участю хорової капелі „Трембіта" під керівництвом М. Кулика, Львівської симфонічної оркестри та співаків-солістів.

У програму концерту входять дві частини „Канті спірітуалі" (мішаний хор сопрано соло, фортепіян), обробки народних пісень (мішаний хор а капелла), „Думи мої" на слова Т. Шевченка (мішаний хор, баритон соло, симфонічна оркестра), псалом „На вавилонських ріках" (мішаний хор симфонічна оркестра) і кантата „Любіть Україну" до слів В. Сосюри (мішаний хор, сопрано і баритон соло, симфонічна оркестра).

Слово про композитора виголосить доктор мистецтвознавства Стефанія Павлишин. На концерті буде присутній композитор з дружиною.

„УСМІШКА" В ТУРНЕ

Чикаґо. — Конференція Гуцульських Товариств Америки і Канади повідомляє, що розпочинається концертове турне ансамблю з Гуцульщини „Усмішка". В концертах візьмуть участь солісти Київської опери Марія Стефюк та Степан Фіцич, мистець слова, письменник та депутат ВР України Степан Пушик та інші. Виступи відбудуться в Чикаґо, Клівленді, Дітройті, Ню Йорку, Ньюарку, Рочестері та Трентоні. Даток — 10 дол. Дохід призначений на допомогу Гуцульщині через Рух.

В Україну прибула делеґація із ЗСА

Київ (ПБ УНС, Р.Р.). — Сюди в понеділок, 7-го жовтня, прибула делеґація, до складу якої входять високопоставлені особи з Департаменту сільського господарства ЗСА і інших департаментів і агенцій, а також представники ділових кіл ЗСА. В понеділок вони відвідали міністерство сільського господарства України, де відбулася детальна розмова щодо можливих шляхів співпраці.

Перший заступник міністра сільського господарства ЗСА Ричард Кровдер заявив кореспондентам, що вони приїхали з метою оцінити ситуацію з продуктами в Україні напередодні зими та з'ясувати, які існують пляни для розв'язання сільсьогосподарської проблеми.

Українські рекрути не мають вибору

Київ (УНІАР). — Під час цьогорічного осіннього призову до лав Совєтської армії, українців-рекрутів направляють служити у „гарячі" місця поза межами України, зокрема у Закавказзя. Це робиться під виглядом добровільної згоди рекрута.

Про те чи може призовник за вланим бажанням залишитися служити в Україні, чи стати гарматним м'ясом за її межами, красномовно свідчить наказ командуючого КВО ч. 148 з 30-го березня 1991 року. У ньому говориться, що під умовою добровільної згоди призовники служити за межами України він отримує деякі пільги — підвищену платню, додаткові відпустки. Якщо ж призовники відмовляються стати таким добровольцем, то його у примусовому порядку все одно направляють служити за межі України, але після відмови він позбавляється будь-яких пільг. Тому тисячі громадян майбутньої незалежної України змушені підписувати цю угоду.

Проблеми на Закарпатті продовжуються

Ужгород (УНІАР). — На Закарпаття прибув міністер охорони навколишнього середовища України д-р Юрій Щербак. Під час візити разом з вирішенням внутрішніх природоохоронних проблем области плянується порушити питання про створення міжнародного біосферного заповідника спільно з Польщею та Чехо-Словаччиною. У своїх інтерв'ю для місцевого радіо і телебачення, Ю. Щербак виклав деякі точки своєї передвиборчої програми.

Як повідомила голова податкової інспекції Закарпаття Марта Волощук, під пору у реґіоні нараховується 600 малих підприємств, але лише половина з них діє. На думку голови податкової комісії Закарпаття така ситуація спричинена тим, що місцева влада чинить жорстокий опір працівникам кооператорів. Ужгородське мале підприємство „Магнолія" нанесло втрат державі на 2 міл. карбованців, провівши безтоварних операцій на суму 120 міл. карбованців. Підприємці зі Словаччини мали намір укласти валютну угоду для закупу овочів на Закарпатті, проте у відповідь почули: „Доляри нам потрібні, товар не може бути перевезений до Словаччини, бо на союзній митниці на нього накладають 300-відсотковий податок".

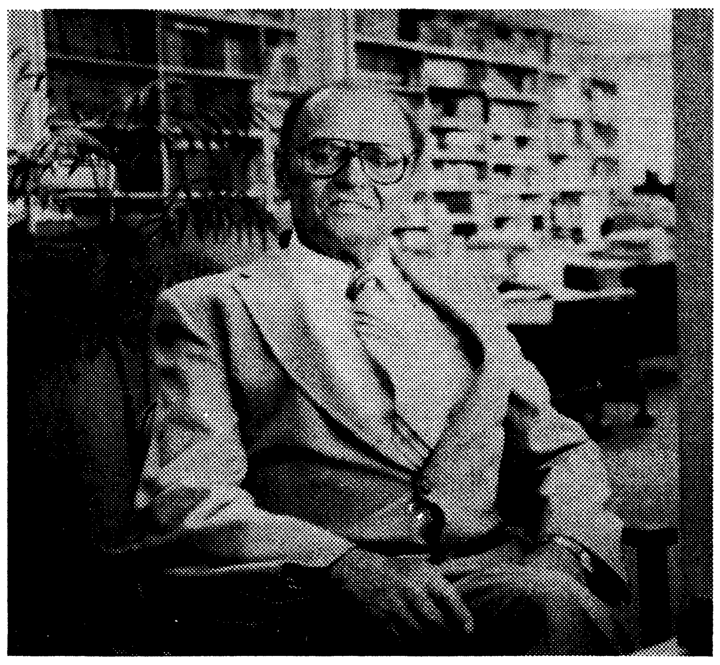
У Криму побили журналіста

Симферопіль (ПБ УНС, Р.Р.). — Тут в понеділок, 7-го жовтня, вчинено брутальну фізичну розправу над кримським журналістом В'ячеславом Савченком, редактором нової газети „Слово Тавріди", перше число якої вийшло минулого тижня.

В газеті надруковані документи, листи, розповіді учасників та свідків державного заколоту 19-21-го серпня. Зокрема вміщено інтерв'ю Ігоря Болотова старшого лейтенанта моторизованого полку спеціяльного призначення. Болотов розповів, що два підполковники полку, Землянський і Ховрін, закликали вояків виконувати накази заколотників і готуватися до дій проти „недовольних і бесчинствующих толп".

Після виходу газети підполковники Землянський і Ховрін зажадали від редактора В. Савченка негайно спростувати інформацію, яка їх компромітує. Редактор відмовився. У понеділок, увечері ,7-го жовтня, біля будинку його зустріли два юнаки у спецназівських строях. Спочатку вони попросили цигарку, а потім почали без жодного пояснення копати та бити кулаками. Через деякий час непритомного і закривавленого журналіста знайшли люди, викликали машину „швидкої допомоги", яка відвезла Савченка до лікарні.

Не даймо „Бандурі" змовкнути

М. Чорний в редакції „Свободи" розповідає про „Бандуру".

Джерзі Сіті, Н.Дж. (П. Часто). — Очевидно, можна сказати так: різні музичні інструменти належать різним музикантам, одна тільки бандура належить усій Україні — як духовний символ народу, його музична душа, свідок і творець його історії „в якій була не меншою зброєю, аніж шабля.

Час не має над нею влади. Перетривавши віки, кобза-бандура, молода, незмінно надхненна, „голосом правди святої", як писав Пантелеймон Куліш у своєму вірші-молитві „До кобзи", промовляє до сердець кожного покоління українців. Нинішній розквіт кобзарського мистецтва щасливо збігся з відродженням української нації.

Одначе бандура — це не тільки пісня чи дума, не тільки душевна втіха. Це ще й потужний інформативний потік, що пронизує цілі пласти знань, імен, подій і віків. Цей потік проплив би собі втаємничено мимо нас, якби ми не мали гарної кладки через нього — єдиного на всі континенти журналу „Бандура", що його видає Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку.

Якщо скласти всі його числа за 10 літ, дістанемо своєрідну культурологічну енциклопедію, що відкриває перед нами кобзарський світ в його історичному, естетичному й організаційному вимірах. З її сторінок постає незнищенний потяг нашого народу до краси і мудрости, нескінченний ряд дорогих, а поміж ними й безсмертних імен, адже Остап Вересай чи Опанас Сластіон, чи Гнат Хоткевич були не просто славними музикантами, але й великими українськими патріотами, у своїй подвижницькій праці органічно в'яжучи пісню з життям і боротьбою народу.

З нагоди 10-річчя журналу „Бандура" в редакції „Свободи" відбулася зустріч з його головним редактором Миколою Чорним. Палкого українолюбства й ентузіязму цієї людини вистачило і на особисте опанування кобзи-бандури, і на заснування Школи Кобзарського Мистецтва, і на редагування „Кобзарського листка", який у 1981 році переріс в журнал — визнане в Україні і в діяспорі джерело кобзарознавства. Принявши наші ґратуляції, він, однак, виявився далеким від того, щоб скористатися з ювілею „Бандури" задля самовеличення. Навпаки, він розповів про пробелм, що несподівано виникли саме у зв'язку з інтенсивним національним відродженням України.

Річ природна: українці в усьому світі сприймають

(Закінчення на стор. 5-ій)

ВИСТАВКА СКУЛЬПТУР М. ЧЕРЕШНЬОВСЬКОГО

Ню Йорк. — Український Музей в Ню Йорку повідомляє, що у неділю, 10-го листопада, о год. 2-ій по полудні відбудеться відкриття ретроспективної виставки скульптора Михайла Черешньовського. Виставка триватиме до 13-го січня 1992 року. Адреса музею: 203 Друга авеню.

Прибалтика вимагає негайного виведення совєтського війська

Москва. — Як повідомляє совєтське пресове аґентство ТАСС, „Литва не бажає вести переговорів з Москвою про статус розміщених на її території частин совєтської армії. Президент Литви Вітавтас Ляндсберґіс заявив міністрові оборони СССР Євгенієві Шапошнікову, що не бачить потреби для переговорів".

Газета „Рабочая Трібуна" повідомляє, що „становище литовського керівництва, як і естонського та латвійського, однозначне: передислокація частин совєтської армії повинна бути завершене за місяць-два". Агентство АП уточнює, що Прибалтика вимагає виведення совєтського війська до 1-го грудня, однак новий командуючий Прибалтійською військовою округою ґенерал-лейтенант Валерій Миронов заявив ТАСС, що це неможливо, бо у Совєтському Союзі для вояків не буде житла. Він зауважив, що вояків можна розмістити на „триповерхових нарах" і в польових таборах, але на це також треба багато часу і засобів.

Москва вже вивезла з Прибалтики всю нуклеарну зброю і обіцяла завершити виведення військ до 1994 року. Їх загальна кількість тримається у таємниці, однак Литва вважає, що на її території розміщено 90,000 совєтських військовослужбовців. Вважають, що в Латвії й Естонії їх менше, однак на території останньої, наприклад, знаходяться важливі військово-морські бази.

Президент В. Ляндсберґіс, який перебуває тепер у Лондоні з офіційною візитою, заявив журналістам, що СССР навмисно затягує виведення війська, щоб „леґалізувати присутність армії в Литві". Ляндсберґіс зауважив, що „той же ґарнізон, та ж сама дивізія, яка атакувала у січні вільнюський телевізійний центр, далі перебуває в місті, всього в десяти хвилинах від парляменту. Ось чому парлямент незалежної держави не забирає барикади".

М. Ґорбачов призначив посадника Санкт-Петербургу Анатолія Собчака представником для ведення переговорів про виведення совєтського війська з Литви, інші уповноважені ведуть переговори з Латвією і Естонією.

Нюйоркські жиди демонстрували проти Кардинала Ю. Ґлемпа

Ню Йорк. — Засоби масової інформації повідомили, що в неділю, 6-го жовтня, примас Римо-Католицької Церкви в Польщі Кардинал Юзеф Ґлемп був гостем Кардинала Джана О'Коннора і обидва вони, після спільної Служби Божої в катедрі св. Петрика, вийшли на сходи катедри, щоб привітати учасників паради Пулаского, яка проходила на П'ятій авеню.

Там, як інформує газета „Дейлі Нюз" у числі з 7-го жовтня, вони зустріли численних демонстрантів жидівського походження, які переслідували Кардинала Ю. Ґлемпа в багатьох місцевостях ЗСА, куди примас Польщі приїжджав, щоб відвідати своїх земляків і заохотити їх до спільних молитов, християнської покори і допомогти своїм братам у Польщі. Демонстрації підготовляв рабин Авраам Вайс, який свого часу їздив до Польщі з групою жидів і домагався, щоб церковні чинники наказали сестрам-кармеліткам опустити приміщення побудоване зараз коло колишнього гітлерівського концентраційного табору в Авшвіці.

Від того часу Кардинала Ю. Ґлемпа почали називати „антисемітом" і вимагати від нього відкликання його заборони про перенесення кармеліток і антижидівські замітки про те, що жиди тримали поляків вічно п'яними і що вони були спричинниками комуністичної системи в світі.

Демонстранти блькували приміщення Кардинала Дж. О'Коннора, вигукували антиґлемпівські і антикатолицькі гасла, носили образливі плякати. На одному з них було написано: „Не ховайся за свій хрест". Притім, Кардиналу Ґлемпа також давали вияв свого незадоволення у провокативний спосіб салютували по-гітлерівськи, ображували демонстрантів нецензурними словами.

Після зустрічі представників жидівських організацій в резиденції Кардинала Дж. О'Коннора, рабин А. Джеймс Рудін з Американсько-жидівського комітету заявив, що „польський Кардинал зробив дуже серйозну аналізу і висновки з події, яка трапилася в 1989 році", але жидівські демонстранти на чолі з рабином Вайсом продовжували протестувати, кажучи, що „він (Ґлемп) не перепросив нас і жидівство, як цього вимагали лідери". Кардинал Ю. Ґлемп дуже в категоричній формі заявив, що він дійсно не бачить потреби перепрошувати „туристів" до Польщі, які силою, перелізли через залізний паркан монастиря і хотіли примусити кармеліток покинути приміщення.

Кардинал Дж. О'Коннор став в обороні примаса Польщі, кажучи, що він також не отримав ще досі належних кредитів за його оборону жидів від комуністичного польського режиму.

ЧОТИРИ РЕСПУБЛІКИ ПІДТРИМАЛИ РОЗЗБРОЄНЕВИЙ ПЛЯН ҐОРБАЧОВА

Москва. — Засоби масової інформації і акредитовані в Москві кореспонденти повідомляють, на підставі совєтських урядових джерел, що, мовляв, чотири республіки СССР на території яких розміщена атомова стратегічна зброя — Російська федерація, Казахстан, Україна і Білорусія — підтримали роззброєний плян президента Михаїла Ґорбачова і погодились з мирною ініціятивою президента З'єднаних Стейтів Америки Джорджа Буша, що нуклеарну зброю стратегічного призначення треба значно зменшити.

Порозуміння нібито наступило у висліді консультації представників центру з чотирма згаданими республіками, які були інформовані про всі деталі розмов Дж. Буша з М. Ґорбачовим і про пляни зменшення цієї зброї на території колишнього Совєтського Союзу, бо, як відомо, вміжчасі усі згадані республіки проголосили свою державну незалежність і про долю нуклеарної зброї розміщеної на їхніх територіях вони рішатимуть до певної міри самі.

Правда, президент Російської федерації беззастереж но погодився прийняти усю атомову зброю і змагазинувати її на російській території, але така поспішність Єльцина радше викликала незадоволення і підозріння у республіках, які бояться, що майбутні керівники РСФСР можуть колись використати цю зброю проти них з метою нового поневолення.

Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук, відвідуючи Канаду і ЗСА офіційно проголошував, що Україна хоче залишитися безатомовою країною, а розміщені на території України ракети далекого засягу треба радше знищити під наглядом міжнародної атомової комісії, а не передавати одні одним. Західні кореспонденти підкреслюють, що не всі політичні діячі в Україні погоджуються з пляном Кравчука, кажучи, що незалежна держава такої величини мусить розпоряджати не тільки власною армією, але також модерною зброєю, яку можна буде в майбутньому вилімінувати зовсім, але тепер не треба вносити хаосу в цю справу.

Кремлівські керівники і дорадники (Шеварднадзе, Яковлєв та інші) намагаються переконати Захід, що жодного спротиву у республіках не було й не буде ,як також не буде проблеми контролі над нуклеарною зброєю в майбутньому. Ця самовпевненість теперішніх найближчих дорадників Ґорбачова нікого не заспокоїла, а радше навпаки, викликала нові підозріння і недовір'я до московських імперіялістів, які ще не залишили думки втримати вкупі Союз, а тим самим імперію під їхньою контролею з куцою автономією для республік.

Б. Єльцин, сила і популярність якого зросла зараз після невдалого перевороту, далі хворий і перебуває нібито на вакаціях і нікому з кореспондентів не вдалось засягнути його опінії в цій справі. Усі справи Російської федерації полагоджує тепер його заступник Александер Рутской, який стоїть на становищі, що спершу треба полагодити політичні справи центру з республіками, а потім переходити до економічної й іншої співпраці з ними. Без полагодження політичних справ все інше призначене на невдачу. Біда тільки в тому, що Рутской бачить політичне полагодження тільки в рамках Союзу.

Натомість кремлівська найбільш пропагандивна „гармата" Едуард Шеварднадзе продовжує страшити Захід „анархією", „правим крилом Комуністичної партії", яка не зникла разом з хунтою в серпні, але інтенсивно працює в усіх республіках. Він каже, що усамостійнені народи знаходяться у великій небезпеці і тому вони повинні якнайскорше оформитись в економічній і політичний новий Союз, поки ще не розпочався політичний катаклізм".

Очевидно, що в такому політичному кліматі не можна було президентові Дж. Бушеві виходити з своєю ініціятивою і треба було радше почекати коли остаточно розвалиться імперія і республіки перевірять повну контролю над внутрішніми і зовнішніми справами, — кажуть спостерігачі і політичні аналітики.

У СВІТІ

МІНІСТРИ ФІНАНСІВ країн Европейської економічної спільноти висловилися в понеділок, 7-го жовтня, за надання Совєтському Союзові харчової і медичної допомоги на 2.4 більйона дол. Керівник міжреспубліканського економічного комітету Іван Сілаєв заявив, що на зиму Совєтському Союзові треба буде 5.5 мільйона тонн зерна, 900,000 тонн цукру, 800,000 тонн м'яса, 350,000 тонн масла, 300,000 тонн олії, 300,000 тонн муки, 50,000 тонн тютюну і 50,000 тонн дитячих харчів.

МІЖНАРОДНУ КОНФЕРЕНЦІЮ, яка мала відбутися в Анкарі і обговорити проблеми постачання питною водою засушливих районів близькосхідного реґіону, відкладено, бо представники арабських країн виступили з погрозою, що не візьмуть участь в конференції, якщо Ізраїль пришле до Туреччини своїх делеґатів.

В АТЕНАХ ВІДНОВИВСЯ судовий процес над палестинським терористом Мохаммедом Рашідом. У висліді вчиненого ним вибуху на борту пасажирського літака компанії Пан Амерікен у 1982 році загинув 15-річний підліток і 15 осіб було поранено.

В ПОНЕДІЛОК, 7-ГО ЖОВТНЯ, німецький журнал „Шпіґель" вмістив уривки тексту допитів трьох керівників невдалого серпневого путчу в Москві — Дмитрія Язова, Валентина Павлова і Владіміра Крючкова. Колишній міністер оборони Язов заявив, що головною причиною змови було небажання Михаїла Горбачова ділитися з іншими членами совєтського уряду своїми плянами і намірами.

В АМЕРИЦІ

ПРОКУРАТУРА, ЯКА займається „Іранґейтом" — таємною і незаконною доставою зброї Іранові в обмін на закладників і такою ж доставою зброї антикомуністичним партизанам у Нікараґуа, пред'явили два обвинувачення Еллиотові Ейбрамсові, який в половині 80-их років займав пост асистента державного секретаря у справах Латинської Америки. Оба обвинувачення зв'язані з тим, що під час переслухань в сенатській Комісії закордонних зв'язків у 1986 році Е. Ейбрамс приховав, що він знав про озброєння партизанів Нікараґуа. Згідно з першим обвинуваченням, він не повідомив Комісії того, що знав про озброєння партизанів Нікараґуа та про те, що знав про участь колишнього співробітника Ради національної безпеки Олівера Норта про таємні операції. Згідно з другим обвинуваченням, він приховав, що брав участь у здійсненні програми 10-мільйонної фінансової допомоги, яку уряд Брунея надав нікараґуанським партизанам. Про те, що Ейбрамс знав про ці справи, свідчать і замітки О. Норта у щоденнику, який опинився в руках прокуратури.

ЗАКОНОДАВЧІ ЗБОРИ Мишиґену прийняли рішення припинити програму велфер для працездатних громадян стейту, які не мають дітей. У вівторок, 8-го жовтня, понад 80,000 осіб, які привикли двічі в місяць діставати чек велферу, не дістануть його у зв'язку зі скороченням програми „Основна допомога". У Мишиґені така допомога становить 144 дол. на місяць плюс продуктові купони. „Ми не мали вибору, бо не маємо грошей, — сказав журналістам Джан Драскотт, пресовий секретар губернатора Мишиґену Джана Інґлера. — Ми змушені іноді приймати болючі рішення". Мишиґен — не перший в країні стейт, який припинив соціяльну допомогу дорослим, які здорові і можуть працювати. Арканзас, Оклагома, Тексас, Теннессі, Західня Вірджінія і Луїзіяна не платять велфер особам, які не мають родин. У грудні Меріленд припинить платити велфер 24,000 своїх громадян.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Буша має намір зайняти більш обережну позицію щодо ситуації на Гаїті в цілому і зокрема щодо скинутого президента цієї країни Жана-Бернара Арістіда. У перші дні після приходу до влади на Гаїті військової хунти З'єднані Стейти у рішучій формі вимагали повернення Арістіда і навіть припинили всяку фінансово-економічну допомогу республіці. У вівторок, однак, представники Адміністрації настояли, щоб президент Арістід публічно осудив акти стихійного насилля і висловив готовність співпрацювати з парляментом на випадок повернення на батьківщину.

Слово, звернуте до людей

Група викладачів з України, яка підвищувала свій професійний рівень в УВУ, щиро перейнялася турботами української мюнхенської громади. Два доценти Львівського університету — Тарас Салига та Михайло Присяжний мали ґрунтовні доповіді в домівці при українській католицькій парафії. Вони були організовані спільно з УВУ. Доцент, заступник декана факультету журналістики Львівського університету, член президії Львівської обласної Ради народних депутатів М. Присяжний виголосив лекцію „Воскресіння католицької церкви в Україні: спротив консервативних сил, позиція урядових чинників". Доцент, завідуючий кафедрою української літератури, член Спілки письменників України Тарас Салига промовляв на тему „Письменник і політика. Проблеми національного відродження в Україні". Після виступів обидвох доповідачів, які відбувалися у різні дні, зав'язалася дискусія, гості відповіли на численні запитання, що стосуються перебігу сучасного політичного, культурного життя в Україні.

Відразу після проголошення Верховною Радою України незалежности на майдані біля української католицької церкви відбувся мітинг, після якого було урочисто піднято синьо-жовтий прапор. У цій події також взяли участь українські педагоги. До українців Мюнхена від імені групи та Львівської обласної Ради зі словами привітання звернувся депутат Михайло Присяжний. Усі разом співали гимн „Ще не вмерла Україна".

Великий успіх мала зустріч на тему „Україна сьогодні і завтра, яка пройшла в головній викладовій залі Українського Вільного Університету. Викладачів вищих шкіл Львова, Дрогобича, Тернополя, Івано-Франківського відрекомендував проректор УВУ професор Петро Ґой. Потім зав'язалася цікава дискусійна розмова навколо актуальних українських проблем. Ведучий вечора, декан УВУ, професор Зен Соколюк зумів надати розмові жвавости, дотільности. Практично кожен гість Мюнхена мав можливість оцінити перебіг найновіших політичних подій. Багато питань із залу стосувалося недавно підписаного Комюніке про переговори між делегаціями Росії та України. Враховуючи найсвіжіші документи, які прийняті в період після імперського московського путчу, західноукраїнські науковці докладніше зупинилися на питаннях утвердження самостійности України, антинародної природи комуністичної партії, КГБ, номенклатури, армії. Говорячи про економічні перспективи України учасники круглого столу звернули увагу на необхідність самостійного бюджету, грошової одиниці республіки, створення передумов для ринкового господарства і конкуренції, залучення до системи Европейської спільноти. Багато цікавих тез було окреслено під час дискутування проблеми „Духовність і культура нації". Учасники вечора між іншим говорили про мовну проблему, плекання духовної еліти, освіту, шкільництво, церковне життя. Неодмінна характерна риса дискусій — конкретні приклади сучасного українського побуту. Зацікавлені дискусії продовжилися під час частування, яке було організоване УВУ.

Перебуванням групи викладачів вищих шкіл України зацікавилися державні та пресові інституції Баварського краю. До стажистів завітали телевізійні журналісти баварського телебачення. У спеціальній програмі, присвяченій розвиткові політичних подій в Україні, яка вийшла в ефір 1-го вересня 1991 року, німецькі глядачі мали можливість ознайомитися з оцінками гостей, а також професорів та співробітників Українського Вільного Університету.

Слово, звернуте до мюнхенської громади, було щирим та сердечним, відвертим та очікуваним.

М. Присутній

З'їзд УЗХ

Н. Іванів

В днях 31-го й 2-го вересня цього року відбувся на Оселі ім. О.Ольжича в Лігайтоні, Па., 33-ий З'їзд Українського Золотого Хреста (УЗХ), що був рівночасно відзначенням 60-ліття праці цієї жіночої харитативної організації. З'їзд відбувся під враженням знаменних подій в Україні і в Совєтському Союзі, в зв'язку з якими раніше, ніж можна було сподіватися, проголошено 24-го серпня 1991 року повну незалежність України. Сам факт проголошення незалежности України, навіть при скомплікованих умовах (є це вимога відбути референдум з цього приводу 1-го грудня ц. р.), викликав велике піднесення духу і спрямував наради на потреби і вимоги України.

Розпочато З'їзд у відповідно до 60-річчя УЗХ удекорованій залі, про що подбав маєстро Микола Кавка. З'їзд відкрила голова УЗХ Наталія Іванів, відзначивши особливість історичної хвилини. Проходив він за визначеною програмою, що включала звіти з діяльности, контролі її, вибори нової Управи та пляни на майбутнє. Цим разом звіти були ще обширніші й багаті, в зв'язку із спровадженням групи дітей з України, сиріт з Чорнобиля і Київщини, що перебували на таборах молоді УЗХ ім. О. Ґенґало на Оселі ім. О. Ольжича.

Докладний звіт з діяльности мала голова УЗХ Н. Іванів, що в ньому охопила всі ділянки праці організації: організаційну — зв'язок з відділами й делеґатурами, репрезентативну — участь у міжнародних організаціях, як конвенції Генеральної Федерації Жіночих Клюбів, допомогову, що включала поміч потребуючим в Україні, а також українцям в Південній Америці й Польщі, пресову — Бюлетень УЗХ, культурно-освітню — висилка матеріялів референтки для відділів, та, врешті, виховну, що цим разом вула дуже пожвавлена.

Володимира Кавка, виховна референтка Головної Управи УЗХ, дала обширний звіт, тому що саме вона мала велику працю і відповідальність щодо ведення занять в таборах молоді з участю українських дітей з діяспори та з України (з України було 12 дітей, а з діяспори — 25). У всьому співдіяв з нею віддано її чоловік Микола Кавка. Координаторкою праці була Надія Зінкевич; ще були коменданти і таборова комісія для співпраці. Треба ствердити, що в спровадженні дітей з України і у влаштуванні їх побуту співпрацювали обидві Управи — УЗХ, на чолі з головою Наталією Іванів, та ОДВУ, очолена д-ром Юрієм Солтисом. Перший тиждень комендантом для хлопців був саме д-р Ю. Солтис. Дальші тижні таборового періоду комендантом для хлопців був Микола Бойчук, а комендантkою для дівчат — Марта Рубель. Таборова комісія, що допомагала підготовити табір до участи в ньому більшої кількости дітей, складалася з осіб: Уляна Процюк, Леся Ґелетканич-Стецина і Марта Рубель.

Завдячуючи нашим лікарям, а саме д-рові Гогданові Шебунчакові, д-рові Зоріяні Галібей, стало можливим лікарське обстеження усіх дітей з України у лічницях Алентавну і Лігайтону — без оплати. Шпиталям вислано своєчасно подяки. Зубні лікарі д-р Микола Васійчук і д-р Тетяна Цісик дали безкоштовно свою фахову обслугу, потребуючим дітям-сиротам

Володимира Кавка звітувала також, що Наталія Іванів особисто і від УЗХ підписала виклик кожній дитині і робила правні старання для справи прибуття дітей, при правній допомозі адвоката Яр. Беленюка. В. Кавка звітувала заразом про свою діяльність для світлички УЗХ у Філядельфії, якою вона постійно займається. Діти мали багато уваги із сторони українців і неукраїнців. З ними була їх опікунка з України Ярина Тимошенко. Опікуни дітей мали враження, що діти з України збережуть світлі спомини із свого побуту серед українців в Америці.

Звітували ще референтки — Ольга Кобзяр, культурно-освітня, пресова — Наталія Пазуняк; референтка суспільної опіки Марія Громяк надіслала письмовий звіт. Контроля каси пройшла добре. Голова Контрольної Комісії Ольга Нич подала на абсолюторію уступаючу Управу, що одноголосно прийнято.

Окремо звітували відділи і делеґатури, а також Комітет Оборони і Допомоги (КОД) в особі Ліди Белендюк, що є касієркою КОД-у.

На З'їзді вибрано нову Управу УЗХ. На прохання учасниць З'їзду Н. Іванів погодилася прийняти головство і на наступну каденцію. На місце покійної св. п. Раїси Куделі організаційною референткою вибрано Марусю Попович з Клівленду. Керівницями інших референтур залишились ті ж самі членки УЗХ, лише виховна референтура поширилася таборовою комісією, членами якої стали молоді членки: Уляна Процюк, Леся Стецина і Марта Рубель, що, бувши кооптовані, працювали вже в попередній каденції.

Увечорі відбулося відзначення 50-ліття Похідних Груп з читанням спогаду їх учасниці Ніни Ліндфорс-Михайлевич та мистецьким читанням поезій Ол. Теліги і О. Ольжича у виконанні Володимири Кавки.

В неділю після Служби Божої був святковий обід на честь 60-ліття УЗХ, на який запрошені були, окрім членок УЗХ, члени ОДВУ з їх Центральною Управою. Виступи із словом мали запрошені гості з України: давніше прибулі д-р Ніна Караванська та Галина Могильницька з півдня України, Миколаївщини. Н. Караванська висловила признання Українському Золотому Хресті за допомогову працю, спрямовану на потребуючих і переслідуваних в Україні, а також подала свої добре умотивовані думки, пропонуючи поширити виховну працю на північну і східню частини України. Г. Могильницька приблизила до присутніх мало відомі нам землі південної України, де проходить тепер національне відродження. Зробила прекрасне враження.

Вітали УЗХ з 60-літтям — голова СФУЖО д-р Марія Квітковська, пригадавши, що УЗХ був членом-основником СФУЖО. Від ПУН-у вітав д-р Зенон Городиський. Він привітав З'їзд також і від ІСНО. Д-р Богдан Шебунчак вітав від ОДВУ, як почесний голова цієї організації, а також від УККРади та від УНСоюзу. На прохання Братського Союзу привітав також і від цієї організації. Маєстро М. Кавка вітав від ЗУАДК-у.

На жаль, не могла бути на цьому З'їзді членка-основниця УЗХ, визначна діячка й голова КОД-у Павлина Різник, через недугу. Її зворушливе слово про УЗХ прочитала Міра Повх, редактор Бюлетеню.

Були ще письмові привіти: від сестринної Організації Українок Канади ім. О. Басараб, віршований дотепний привіт надіслала членка УЗХ письменниця Ганна Черінь, що був прочитаний під час святкового обіду.

Мистецьку програму виповнив гарними співами народних та сучасних пісень, включно з творами В. Івасюка, ансамбль „Казка" з МекАду, околиці давніх Пенсильванських українських поселенців-шахтарів — їх третє і четверте покоління. Присутні обдарували їх щедрими оплесками.

Головою з'їзду та ведучою святкового обіду була Н. Пазуняк.

Н. П.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч. Січ" — Бриджвотер СК — 1:0

Юніон 27 вересня. Були це треті з черги футбольні змагання Першої дружини „Ч. Січі" за чемпіонат півпрофесійної дивізії „Ґарден Стейт Ліґи", в яких цим разом наші футболісти осягнули перемогу вислідом 1:0.

Протягом тієї зустрічі гості виявилися майже рівнорядним суперником українських футболістів, які показали задовільну гру і створили декілька критичних моментів під воротами Бриджвотеру. До перерви вислід залишився „сухим" — 0:0. Після відпочинку „Січовики" в більшості володіли м'ячем, примушуючи оборонців і воротаря гостей до більшої праці. Надійно в цьому часі загравав напад господарів, особливо коли в центрі з'являвся Мазочі. Саме цьому деб'ютантові в складі „Ч. Січі" довелося перерішити долю тієї цікавої зустрічі, коли він з гарної акції І. Паливоди — М. Фура в 72-ій хвилині здобув ефективного ґоля.

Склад „Ч. Січі" в цих змаганнях: Т. Науменко, Р. Василак, В. Науменко, І. Паливода, Б. Муніс, П. Паливода, Прайс, Фур, Мазочі, М. Торій, Барон, М. Хамуляк. Провідник і тренер Михайло Паливода.

„Ч. Січ" (новаки) — Айронбавнд СК (новаки) — 0:4

Цими ліґовими змаганнями старші новаки (12 років і нижче) розпочали свій перший сезон. Як і можна було сподіватися, наші новаки, зложені з кількох річників, виявилися слабшими фізично від своїх суперників, що виступають в добірному складі однолітків, усі 12-річні.

Треба з признанням відмітити рішення Управи УСВТ „Ч. Січ" про реорганізацію своїх основніших ланок. Саме завдяки цьому урухомлено різновікові групи новацтва і молодшого юнацтва, які з великим ентузіязмом беруть участь у вишкільних програмах копаного м'яча, що їх проводить такий відомий і зааван сований фахівець, як Ігор Чупенко, колишній тренер Дніпропетровського „Дніпра" й інших команд в Україні. До цього часу зформовано нові дружини: 8 років і нижче, 12 років і нижче та 16 років і нижче. В дружині, що розпочала свій сезон (12 років і нижче) виступають такі юні футболісти: Т. Пиз, М. Гординський, Г. Малічишин, Т. Винарчук, С. Пузик, А. Кудрик, О. Волянський, Д. Козюпа, А. Гординська, А. Подковський, М. Биц, А. Паливода, Г. Каздоба, С. Витвицький, П. Андрушків, М. Бренич. Провідник Микола Гординський. Невдовзі розпочнуть свої виступи молодші і старші юначки й юнаки.

Відбиванкові дружини „Ч. Січі" розпочали тренінґи

Вже розпочали свої щотижневі тренінґи жіноча і чоловічі дружини. Тренінґи чоловічих дружин відбуваються кожної середи вечорами, жіночої в четвер вечорами в гімнастичній залі школи Івана Хрестителя в Нюарку.

Провідники дружин Олесь Гладкий і Адьо Стасюк (чоловічих), Аня Тершаковець (жіночої) запрошують усіх зацікавлених змагунів й змагунок включитися до складів наших дружин, які невдовзі розпочнуть виступи у відбиванковій Асоціяції ЗСА.

Управа УСЦАК відбула свої наради

В Домі УСВТ „Ч. Січ" в Нюарку відбулися чергові наради Управи, перші після поїздки збірних УСЦАК в Україну. Згідно з порядком дня, на початку присутні члени Управи заслухали звітів голови М. Стебельського, секретарки Марії Бокало, заступника голови Я. Козака, ланкових: шахів д-ра О. Поповича, футболу Є. Чижовича, провідників і заступників збірних В. Василака і І. Ісаїва та М. Борецького, пресового референта, про відбуту поїздку, яка пройшла надзвичайно цікаво й успішно. Звітодавці подали різні цікаві подробиці і епізоди з цього історичного турне, в якому взяло участь 120 спортовців і 300 симпатиків. Детальні описи тієї поїздки, ілюстровані численними знимками, появляться в черговому випуску журналу „Наш Спорт", який вийде з друку на початку грудня. Крім цього управа УСЦАК подбала про документальний фільм з цього турне, касети якого незабаром можна буде придбати на замовлення. Фільмували ці відвідини збірних УСЦАК в Україні професійні тележурналісти зі Львова.

Справа III Української Олімпіяди

У зв'язку з розмовами про Всесвітню Українську Спортову Олімпіяду, провід УСО „Тризуб", що раніше погодився листовно зайнятися організацією цієї Олімпіяди, цим разом листовно повідомив, що організувати III Олімпіяду не буде.

Після обширної дискусії в цій справі одноголосно прийнято рішення влаштувати в Ню Джерзі відкриті підготовчі ігрища перед Всесвітньою Українською Олімпіядою.

Запропоновано, щоб ці відкриті українські спортові ігрища для старших і юних спортовців влаштувати наприкінці травня 1992 року на спортових площах одного із університетів в Ню Джерзі. На завершення тієї великої спортової імпрези УСЦАК мала б відбутися перша зустріч збірної футболу України з олімпійською збірною ЗСА.

Наради, присвячені виключно цій важливій справі відбудуться 2-го листопада в Домі УСВТ „Ч. Січ", негайно після Загальних зборів Східної Делеґатури УСЦАК. Рішено теж, що чергові Загальні збори УСЦАК відбудуться весною 1991 року на Союзівці.

Гальмують відродження українського національного спорту

Наприкінці вересня ц. р. в Україні появилася чергова Заява української спортивної асоціяції, в якій йдеться про приспішення виходу українського спорту на міжнародну арену. В той час як ВР України робить великі кроки до повної самостійности України, чолові спортові чиновники, наставлені в старі „застійні" часи, несамовито гальмують відродження українського національного спорту, який хочуть втримати на російському припоні. Замість негайно організувати збірні з різних ділянок спорту та влаштовувати їх виступи на міжнародній арені, міністер спорту В. Борзов і компанія безлично пхають українські таланти до збірної неіснуючого „союзу", фактично до збірної Росії, в якій українські спортовці мали б теж виступати на чергових зимовій і літній Олімпіядах в Альбертсвіллі і Барсельоні. Треба сподіватися, що ВР України і майбутній президент України не допустять до такого скандалу, щоб спортовці незалежної і самостійної держави ввійшли до складу збірної Росії. Замість виступів у збірній Росії уряд України повинен причинитися до організації виступів спортових зірок України на інших міжнародних форумах у збірних України. Це саме відноситься і до тих українських футболістів, яких чомусь плянують сучасні футбольні чиновники в Україні включувати до збірної Росії. Вже найвища пора встати з колін і самим спортовцям України та виявити мужність і почування до рідного краю. Жадобу виїзду в країни вільного світу можна багато краще здійснювати саме в збірних України.

Якщо ці виїзди саботує Борзов, то невже ж ВР України не може викурити його з посту міністра на чотири вітри?

Кличем спортової України повинно бути: жоден український спортсмен не виступить на будь-яких міжнародних форумах у складі Росії! Адже СССР розпався! Хіба що українські спортовці бажають його рятувати?

О. Твардовський

ПОПРАВКА

У статті про Ярославу Стеців („Її талант гідний подиву") у 185-му числі „Свободи" з 27-го вересня 1991 року, треба читати: „Його суттєві риси заключаються в одному з важливіших виступів Ярослави Стеців, як лекторки й мисткині". — Ред.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Наслідування Югославії на сході Европи?

„Ню Йорк Таймс" з 4-го жовтня приніс п.з. „Московський рапорт висловлює острах, що за Югославією підуть інші" — зміст проголошеного на сторінках „Незавісімая Ґазета" цікавого документу. Різні совєтські діячі заперечили, наче би це вони були авторами цього еляборату, аж врешті признався якийсь Владімір Кубанов, із „Аналітичного Директоріяту" КҐБ, що у тому „Директоріяті" склали цей документ для передиктування його в Кремлі та як „проєкт нового союзного договору". Аналіза відносин у Совєтському Союзі, подана у цьому документі, подає найбільш похмурий образ. Повний занепад авторитету влади, катастрофальний стан економіки, зріст злочинства, та — що для імперії найнебезпечніше: проголошення самостійности майже всіма союзовими республіками. В наслідок такого стану — сказано у цьому документі — не виключений новий державний переворот. Цим разом робила би його армія, у якій на нижчих командних становищах є ще давні сталіністи. Подібність до ситуації у Югославії у тому, що там, в Югославії, фактичну владу перехопили сербські генерали, які повели війну проти Хорватії і Словенії і розпалили громадянську війну.

Історія царської і большевицької Росії доказала, що там усе можливе. Тому не можна ставитися до того документу, як блефу чи штучно спрепарованого страшила. Цілком інша річ, чи дійсно треба лякатися, що такий новий путч здавить самостійницькі рухи поневолених народів СССР, зокрема самостійницький України.

Хоч яка могутня армія СССР — вона не всилі володіти на території від Балтики по Тихий океан і від Білого по Чорне море. Путч сталіністів у серпні цього року виявив, що совєтська армія не є монолітом. У ході військових репресій проти окремих республік, які проголосили незалежність, зокрема супроти України, можна грубо сумніватися, чи ця нова військова імперіялістична акція сцементує армію, чи — вірогідніше її розколе. Найповажнішим поштовхом до переведення нового путчу не було би рятування цілости імперії, так, може, хотів би Горбачов, але для широких мас найважливішим є півголодовий стан і щораз гірша економічна ситуація. Однак військовий путч економіки не направить, а — навпаки — її погіршить, позбавить допомоги від Заходу. Совєтський Союз прийнято до міжнародної монетарної системи. Але хто дасть кредити країні, де відбувається громадянська війна. Коли проводити паралельно з Югославією — то Европейська економічна спільнота заморозила однобільйонову допомогу, поки не настане в Югославії спокій.

Якщо новий путч стався би за тихою чи явною згодою Михаїла Горбачова, то виринає сумнів, яке становище зайняв би Єльцин. Ще більший сумнів викликає становище Вашінґтону. Президент Буш, державний секретар Бейкер і дорадник Президента у справах крайової безпеки Сковкрофт — всі вони хочуть зберегти єдність СССР з Горбачовим у проводі, бо вони мають довір'я до Горбачова, як контролера арсеналу атомової зброї і цього лідера, який закінчив холодну війну. Але Буш, названі його найближчі дорадники і Конґрес є рішучими противниками збройної сили, як засобу збереження СССР.

Україна не має нафти, ґазу і дерева. Ті й інші потрібні їй речі може дістати не шляхом перебування у Союзі, а двосторонніми договорами рівної з рівними. Україна має ще поважні внутрішні труднощі і матиме їх від Москви. Її керівники у Верховній Раді свідомі цього. Тому шлях до повної державної незалежности ще довгий і трудний. Але остаточно годі силоміць накинути великій країні державну систему на переломі XX і XXI сторіч. Люди перестали вже боятися. Можна мати ще застереження до української народної вдачі, яка, наприклад тяготить до партійництва, хворіє на надмірний індивідуалізм. Але українці у масі визбулися вже панщизняної психіки. І тому метода залякування і метода тероризування українського народу вже не вдасться. Документ, зладжений московськими каґебістами, може передбачує і заповідає дуже прикрі можливості, але не є державницьким документом, бо військовий переворот у СССР не був би рятунком імперії, а її самогубством.

Микола Руденко

КАМІНЬ У ШЛУНКУ

II

Я від початку й до кінця слухав його виступ перед сесією Верховної Ради Російської Федерації відразу ж після повернення з кримського полону. А проте, був це справжній полон чи його імітація? Депутати прямо в очі йому казали: „Ми вам не віримо. У нас є інформація, що ви добре знали про заколот і навіть благословили його. Ваш розрахунок був такий: провалиться заколот чи переможе, ви все одно залишитесь на своєму місці. Просто треба буде відповідно перебудовуватися, а ви це вмієте робити так, як ніхто інший".

Звісно, це лише умовно можна сприймати як пряму мову, але загальний зміст звинувачень, котрі кидалися Горбачову, я відтворюю цілком вірно. Депутати Росії стримали цю інформацію від колишнього голови Верховної Ради СССР Лук'янова. Горбачов на це звинувачення відповів, що Лук'янов його оббрехав. Горбачову нібито й повірили, але сумніви лишилися.

Сьогодні відбувається ось що: час від часу центральне радіо повідомляє про перебіг слідства у справі заколоту. Заарештовано 14 керівників заколоту, із них тільки один визнав себе винним, троє визнали себе винними частково, десятеро не визнають себе винними жодною мірою. Щодо Лук'янова, то його спіткав тяжкий удар. Воно й зрозуміло: його й Горбачова пов'язувала 40-літня дружба — аж від студентських часів. Він завжди був довіреною особою Горбачова, а офіційно йому належало третє посадове місце в колишньому СССР — після президента і віцепрезидента.

Слідчі понад дві години допитували також Горбачова. Звісно, змісту цих допитів ми не знаємо і не можемо знати, але прокуратура викинула на радіо таку фразу: Горбачов перебуває в гнітючому стані через зрадницьку поведінку колишніх друзів. Преса аналізує дивовижну впертість Горбачова в протягненні відвертих реакціонерів на найвищі посади в колишньому СССР. Його намагалися зрозуміти Олександр Яковлєв та Едуард Шеварднадзе, які добре бачили, чим це може завершитись. Але Горбачов навіть їх відкинув геть, мов діряві рукавички. Так, скажімо, за те, щоб провести кандидатуру Янаєва на посаду віцепрезидента він змусив тричі переголосувати делеґатів з'їзду СССР, котрі неозброєним оком бачили нищість, підступність і обмеженість Янаєва. Але Горбачов був невблаганий.

Мене особисто дивує також позиція прокуратури, яка розслідує кримінальну справу заколотників. Безумовно, вона не розголошує таємниці слідства, та все ж час від часу викидає деякі відомості про нього. Так, скажімо, було повідомлено, що Горбачову доведеться знову відповідати на численні запитання слідчих. Ці повідомлення буцімто готують народ до несподіваного результату. А й справді, що робити слідчим, коли вони встановлять: депутати Верховної Ради Росії не марно шпетили Горбачова після його виступу: заколот справді був спектаклем за п'єсою, автором якої є сам Горбачов. Невже знову чинити закритий суд? А виводити на відкритий суд таких небезпечних для Горбачова підсудних — то є скандал світового маштабу.

Повторюю: я тут подаю тільки факти, які мені відомі із офіційних джерел (центральне радіомовлення та російське телебачення). Остаточні висновки робити рано, нам, не можна обійти мовчанкою того, що дебатується у політичних колах Москви.

Все попереднє було тільки передумовою до питання про важкий і шкарубкий камінь в імперському шлунку. Отож повернемося до поїздки української делеґації на чолі з Леонідом Кравчуком до Канади і ЗСА.

У Кремлі дуже не хотіли, щоб цю делеґацію приймати як посланців однієї із европейських держав. Мабуть, сподівалися, що посланців України пускатимуть тільки до порога, не далі. Але ж роздратовані кремлівці помилилися — уряд Канади надав вельми великого значення візиті голови Верховної Ради України до Оттави. З Кравчуком розмовляли так, що було ясно: у самостійності України вже ніхто в світі не сумнівається. Ця самостійність не лялькова, не паперова, а справжня. Із визнання — це питання кількох місяців, не більше.

Як же на це відреаґували московські засоби інформації? Телебачення і радіо вирішили цю подію замовчати. Щоправда, я гадаю, вони не самі вирішили, а їм підказали. Коли ж мовчання Москви стало впадати в очі світові, центральне теле-

(Закінчення на стор. 3)

Омелян Твардовський

До створення Фонду Відродження Українського Спорту

Десятки років організований спорт у вільному світі діяв і змагався теж за незалежні права своїм подруг й друзів в Україні, щоб вони могли виступати на міжнародній арені під своїм національним прапором самостійно. Скільки енерґії, труду і грошей було вкладено в подивугідні акції, що були проведені на різних світових форумах, особливо на світових Олімпіядах. І врешті прийшов 1991 рік, рік казкових змін, завдяки яким рішається остаточно доля України — здобуде вона місце під сонцем, чи залишиться назавжди в темряві свого північного сусіда?

Долю, очевидно перерішить наш нарід в Україні, але уважаючи, що й ми його мала вітка в діяспорі суща, то ж і від нас в маленькій мірі залежить майбутнє України.

А перед тією нашою страдальною Україною, під сучасну пору створилося немало фронтів, на яких треба боротися за повну побудову бажаної самостійної держави. Одним із дуже важливих відтинків боротьби, де треба негайно осягнути перемогу, є саме ділянка спорту. Хижий окупант за минуле трагічне сімдесятиліття, зумів майже тотально знищити усе національне й традиційне в спорті в Україні. Спорт, як знаємо, вповні і вміло використовували російські імперіялісти для прославлення, однакової ідеї комунізму і рівночасно Росії.

Тепер, після проголошення самостійности України, треба починати відбудову національного спорту, від самого фундаменту. Як і в багатьох інших ділянках життя нашого народу, це не легка справа. Заіснувала парадоксальна ситуація, маємо проголошену незалежну Україну, (самостійну державу), але в ній засиджені вибранці ще з брежнєвсько-сусловських часів, продовжують розпоряджатися українським спортом, гальмують його відродження, одним словом хочуть дальше вдержати на російському „припоні".

Таким чином ці залишки імперської аґентури значно утруднюють і так не легку працю наших спортових діячів і тренерів, що невпинно змагають до виходу України на міжнародну, спортову арену. Не сумніваємося, що ці останні остаточно осягнуть бажану мету.

І тут саме хочемо згадати про певну ролю українців у діяспорі, яку повинно відіграти наше суспільство й організації. Так, як складаються сучасні умовини, найбільш важливим і пекучим є аспект в комплексі проблем, пов'язаних з міжнародним визнанням українських національних спортових організацій. Українські спортові діячі намагаються пробиватися на міжнародну спортову арену, але існує немало перешкод — політичні, організаційні, психологічні, — одначе одною з найбільших перешкод, яку треба подолати в дорозі до самостійного виходу на цю арену є фінансова. Імперія здерла з республік капітал і вповні диспонує ним і хоче продовжувати фінансувати спорт в єдиному „котлі", цим разом вже нового вибору — Єльцина. Україна, покищо неспроможна фінансувати виступи своїм збірних на міжнародній арені. Недавно в Швайцарії відбувся чемпіонат Европи ручних борців, де могла виступати збірна України і мала можливість осягнути чемпіонат в деяких категоріях, на жаль через брак фінансів українські борці участі не взяли.

У наступному місяці в Монтреалі, Канада, відбудуться світові плавацькі змагання, на які вперше запрошена збірна України, де зможе вже виступити під своїм національним прапором. І знову на заваді фінансова бар'єра. Кілька днів тому в розпачі звернувся до УСЦАК головний тренер плавання України з проханням допомогти оплатити лет з Києва до Монтреалю, йдеться тільки про суму 3,500 (три тисячі п'ятсот) долярів, бо всі інші витрати покривають певні спонзори. Тільки 3,500 долярів, потрібно негайно, щоб врешті на міжнародній арені відбувся дебют українських спортовців під своїм рідним прапором.

Головний тренер запевнив склад збірної акції з надійних талантів, які зможуть гідно зарепрезентувати Україну.

Провід УСЦАК уже започаткував збіркову акцію. Згадану суму можна скласти в Монтреалі на відповідне конто летунської лінії. Провід УСЦАК сподівається, що українське суспільство і головно заавансовані фінансово установи і оганізації, відгукнуться позитивно в цій пекучій і наглій справі.

У зв'язку з цією дуже важливою потребою і можливими такими потребами в майбутньому, провід УСЦАК рішив створити Фонд Відродження Українського Спорту, на який просить українське патріотичне громадянство жертвувати хоч би найскромніші суми. Усі прислані пожертви будуть проголошені на сторінках української преси. Пожертви просимо негайно висилати на адресу: Found for the Rebirth of Sports in Ukraine, 680 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106.

Микола Мушинка

ДЕ КУВАЛИСЯ НОМЕНКЛЯТУРНІ КАДРИ ДЛЯ УКРАЇНИ?

I.

Під час літньої сесії Міжнародної Школи Україністики, що її вже другий рік підряд зорганізувала Міжнародна Асоціяція Україністів, в столиці України, мені, разом з понад сотнею слухачів цієї школи з 16 країн світу довелось жити в гуртожитку Вищої Партійної Школи при Центральному Комітеті Компартії України, перетвореної недавно в Київський Інститут Політології і Центрального Управління при ЦК Компартії України.

Усі наші лекції, семінари, і позашкільна діяльність проходили в будинку цієї школи, отже ми протягом шістьох тижнів мали змогу на власні очі бачити, як живе і працює партійна номенклятура, яка готувала і збиралася далі готувати політичні кадри на керівні посади України.

Крім будинку Міжнародна Школа Україністики не мала нічого спільного ні з колишньою Вищою Партійною Школою, ні з теперішнім Інститутом Політології.

Клясова диференціяція між працюючим людом і партійною верхівкою в Совєтському Союзі помітна на кожному кроці, однак тут вона прямо кидалася у вічі. Щоб не бути голословним, я наведу кілька конкретних фактів і спостережень.

Будинок партійного інституту це — величезний палац, зовні і зосередини облицьований мармуром.

У мармурному вестибюлі знаходиться величезний пам'ятник: на мармуровому п'єдесталі ґіпсова голова Леніна величиною в майже два метри, яку ще не встигли (а, мабуть, вже не встигнуть) відлити у бронзі чи видовбати у камені.

У палаці сотні приміщень з наймодернішим обладнанням. На відміну від інших установ, комп'ютеризація й автоматизація тут і справді діє. Майже в кожній авдиторії пульти управління, якими можна включати найрізноманітнішу техніку. М'які сидіння, прекрасна акустика, освітлення, вентиляція, кольорові телевізори й відеорекордери майже в кожній залі. Експортними керамічними плитами від підлоги до стелі облицьовані навіть туалети й спеціяльні залі для куріння. У кожного викладача — окремий кабінет. На довжелезних коридорах дубові паркети, а на них кілометри оксамитових доріжок. У гуртожитку кімнати на двоїх — з туалетом, душем і постійною теплою водою.

У партійній школі кілька кухонь, столових і буфетів, які відповідають параметрам наймодерніших ресторанів на Заході. На сніданки і вечері діє принцип самообслуговування, причому кожен може вибрати принаймні із кільканадцятьох страв (сосиски, ковбаса, шніцлі, яєшня, омелет, вареники із сиром, вареники з картоплею, пільмені, сметана, масло, різні сири, джем, чай, каву, свіжі огірки, помідори, перець) і все це кожного дня в необмеженій кількості.

До речі, в кіоску перед Партійною Школою можна купити брошурку „Суп из корочки хлеба. Простые й оригинальные рецепты для студентов и холостяков" — напевно не для студентів і викладачів Партійної Школи.

Обіди і справді смачніші смачних, причому кожному до їжі подають по шість приборів: два ножі, дві виделки, ложка для юшки і ложечка для кави. Чашки для кави з невідбитими вушками і кожна на підносі. Як це контрастує з „реальною" дійсністю: В кав'ярні на Хрещатику є одна ложечка на всіх та й вона прив'язана на мотузку: всипав цукор у каву, замішав і віддавай ложечку тому хто стоїть в черзі за тобою. А у всіх чашок (і справді гарних) відбиті вушка. Кумедно дивитися, як людина перекидає гарячу чашку із руки в руку поки донесе її до стола (якщо там є місце). Я запитав, чому це так і мені пояснили дуже просто: „Крадуть. Тому ми із нових чашок вушка навмисне повідбивали і ложечку на мотузок прив'язали". „А чому крадуть?" „Бо в магазині немає". Ось тобі і зачароване коло совєтської комуністичної системи!

Я думав, що так годують лише нас — закордонних слухачів Міжнародної Школи Україністики. Та прочитавши „Книгу скарг і побажань", ведену від 1988 року, переконався, що так добре і смачно годують усіх. У всій книзі я знайшов лише одне „критичне" зауваження (майже єдине, писане по-українськи): „Горілки нема, сала теж, тож яка це українська кухня?" Всі інші відгуки про кухню — захоплюючі.

До речі, під час нашого перебування в буфетах для працівників і студентів партійної школи можна було купити необмежену кількість горілки — півлітра по 22 крб.

Мене намагалися переконати, що Комуністична партія України „перебудувалася". Вона ніби покінчила із сталінсько-брежнєвською практикою антидемократизму й русифікації неросійських народів. „Бачите, навіть свою Вищу Партійну Школу ми перетворили в Інститут Політології! Багатопартійність — в дії!"

Закінчення буде.

Василь Гришко

ІВАН БАГРЯНИЙ — ІДЕЙНИЙ СПІВУЧАСНИК СУЧАСНОГО САМОВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

II

3. Теза: „Говорячи про революційні політичні сили України, ми говоримо про речі реальні. Ці сили, що виросли з конкретної підсовєтської дійсности, як прогресивне явище — потенційний антагоніст і могильник тієї системи, якою він зумовлений, породжений і вишколений. Ці політичні сили, вірніше — політичні кадри українського народу в підсовєтській Україні — колосальні, високої політичної школи і високого фахового та державницького вишколу. Але ці кадри знаходяться в КП(б) і в комсомолі, тобто — під КП(б)У і комсомолом, що ними розпоряджаються. Інша справа, наскільки ці кадри душею і серцем належать тій КП(Б)У і тому комсомолові. Досвід доводить тут щось зовсім протилежне. Проблема успішности боротьби за українську справу — це проблема включення цих кадрів у політичний актив нації, у велику революційну, визвольну акцію. Це проблема схоплення з ними ідейно-політичного контакту. Очевидно — не з переконаними комуністами, а з тими, хто розійшовся з комунізмом, так як Хвильовий, Позичанюк чи Влизько".

Факт: Саме ті з цих кадрів КПУ й комсомолу, що розійшлися з комунізмом (чи й бувши там членами, не були комуністами), самі включилися в революційно-демократичний своєю суттю самовизволений процес в Україні ще в „дисидентський" його період, видавши з-поміж себе навіть таких його зачинателів і провідників, як В. Симоненко,, Л. Лук'яненко, І. Дзюба, В. Чорновіл, В. Стус, М. Руденко та інші. А в „перебудовний" період головну, ініціятивну ролю в дальшому розвиткові цього процесу шляхом створення Народного Руху України та розгортанні його діяльности в напрямі мирно- леґалістичної боротьби за перетворення Української ССР на повністю суверенну і незалежну, самостійну державу відіграли знову ж таки представники цих кадрів — І. Драч, Д. Павличко, В. Яворіський, І. Юхновський, О. Гончар — разом з тими зі згаданих перед цим провідних дисидентів, що лишилися живими й активними на цей час.

4. Теза: „Чи не найголовніше й найскладніше завдання це — об'єднати всю різномовну й ріднорідну масу населення України в єдину українську цілість. Совєтська і взагалі російська політика спрямована на роз'єднання — робітництва й селянства України, на відчахнення міста від національного українського комплексу (а проблема міста — це проблема панування в Україні), на радикальне зросійщення українського міста. Ми мусимо протиставити російській політиці, як також і політиці рідних українських недорік, політиці роз'єднання — політику зв'язування, об'єднання. Бо єдність усіх елементів українського суспільства — це найважливіша передумова у боротьбі з могутнім ворогом. Щоб об'єднати всі соціяльні й національні елементи народу України, мусимо написати на своєму щиті великий девіз українського не расового, а територіяльного патріотизму".

Факт: саме так поставлено справу й провідними чинниками революційно-демократичних сил самовизвольного процесу в Україні від самого початку його розвитку та організаційного оформлення його центру — Народного Руху України. Як і сам цей центр, що став живим втіленням об'єднання не лише українських, а й іншонаціональних демократичних елементів населення України, цілий очолений ним процес набув характеру саме об'єднавчого для всього населення республіки руху за українські республіканско-державницькі і тим самим, для української національної більшости, національні цілі. Спільною базою для цього стали територіяльно-патріотичні інтереси, протилежно до імперіяльно-централістських інтересів СССР і також російських великодержавницьких інтересів. Але при цьому, як і належиться, домінантним у цьому русі природно для всіх його складових елементів став таки його **український** національно-самостійницький напрям. Це ж саме стосується й демократичних українських партій, що зродилися в лоні Народного Руху України й об'єднані у Народній Раді в межах Верховної Ради Української ССР, а врешті це стосується і самої Верховної Ради.

5. Теза: „В цьому (західньому) світі великих потуг проблема України не стоїть. Політика цих великопотуг — політика т.зв. „рівноваги сил" зводиться до ідеї збереження сильної Росії, отже — лише до зміни режиму в СССР, інакше кажучи — до перетворення комуністичного СССР на демократичну російську імперію. Світ великих потуг зовсім не бере української справи в рахубу. А якщо берем, то як частину справи „внутрішньої, російської" і схильний тільки використати українські сили в боротьбі проти комунізму. Може завтра контури цієї політики зміняться, але покищо того не видно, покищо **справа України** лишається справою самої України". Тому вся українська визвольно-революційна акція мусить іти під кличем насамперед створення єдиного національного фронту, який би влючав у себе всі політичні сили нації — від найбільш правих до найлівіших включно. Справа створення такого єдиного фронту настільки важлива, що мусить бути будь-що здійснена".

Факт: Саме з усвідомлення того, що „справа України є справою самої України", внутрішні українські демократичні сили в Українській ССР, покладаючись у своєму змаганні за українську державну самостійність лише на ці свої славні сили, вибрали саме шлях форсування мирно-леґалістичного процесу самовизволення. І мов, би за Багряним, обрали не боротьбу за створення держави, а змагання за перетворення цим шляхом наявної державної форми Української ССР на справжню за формою й змістом українську самостійну державу. Також, маючи на увазі неминуче протистояння в цьому змаганні могутнім ворожим силам російсько-імперського централізму — совєтського, антисовєтського, „союзного", проросійського в територіяльних межах України та навіть і в зовнішньому світі, провідні сили самовизвольного процесу, зокрема в організаційній формі Народного Руху України, **здійснюють на ділі, вирішально важливу для української справи** й тепер, ідею єдиного національного фронту всіх українських політичних сил.

Цих п'ять багрянівських тез, вибраних тут із числа тих, що увійшли в основний зміст ідейно-політичної концепції нашої багрянівської партії, подано тут лише для ілюстрації їх актуальности в живій реальності нашої батьківщини останніх, доленосних для неї, років. Та коли актуальність перших трьох поданих вище тез стосується стратегії й тактики українського самовизвольного змагання того періоду, що завершився проголошенням незалежности України 24-го серпня 1991 року, то останні дві лишаються й далі та навіть стають особливо актуальними й сьогодні, в період закріплення, розбудови й збереження здобутої української самостійної державности.

Ідеться ж бо тепер у цих тезах передусім про консолідаційну єдність навколо національно-українського державницького начала різних національно-меншостевих складників народу України, а передусім — про ідейно-політичну єдність самої національно-української більшости цього народу, як саме об'єднавчого начала в державі. Така подвійна єдність сьогодні, на тлі досить непевного зовнішньо-політичного становища України між потенційно могутньою, все ще великодержавною Росією з її претенсіями на півколонізовані її імперською владою території України — з одного боку та зорієнтованими на мілітарно-політичне партнерство з нею великодержавами Заходу — з другого боку, — це конечна, вирішально важлива вимога часу для України, щоб забезпечити її державне життя.

І саме про це пригадує сьогодні цими тезами Багряний, **живий і нині як ідейний співучасник сучасного життя самовизволення України.**

Стан лябораторії в шпиталі дітей Чорнобиля

Весною 1990 року на виборах до місцевої влади у Львівській області перемогли демократичні сили. Зміни відбулися в управлінні охороною здоров'я. Рух поставив питання про реорганізацію шпиталю, який обслуговував партійних функціонерів. У результаті цього найкраща львівська лікарня, при вул. Дністровській 27, була передана для дітей, що зазнали впливу чорнобильської катастрофи. Допомогу у вивінуванні сучасною заграничною технікою та медичними засобами вирішив надати Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля (ЗСА), який очолює д-р Зенон Матківський. До шпиталю пішли працювати досвідчені лікарі, вибір проводився комісією з участю Українського Лікарського Товариства.

Урочисте посвячення шпиталю відбулось на Різдво 1991 р. усіма релігійними конфесіями, що є у Львові. Присутніми були депутати Українського парляменту Володимир Яворівський, Вячеслав Чорновіл, члени Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля Надя Матківська, д-р З. Матківський, д-р Володимир Гординський, подружжя Голинські, д-р Петро і Ліля Козіцькі, подружжя Лабенські, Воскобійники, керівники фірми „Американський Тризуб" Т. Матерна, М. Фурсик. У цей же час була обговорена форма допомоги для шпиталю зі сторони фонду.

У березні 1991 року зі ЗСА на літаку „Мрія" у Львів прибула матеріяльна допомога для шпиталю дітей Чорнобиля, зібрана українською діяспорою через Фонд Допомоги дітям Чорнобиля. Величезні труднощі виникли з дозволом на прибуття літака безпосередньо у Львів. Н. Матківській, що супроводжувала вантаж, прийшлось затратити величезні зусилля, щоб подолати бюрократичні перепони. Прийшлось навіть заручитись підтримкою Верховної Ради України. Лише після цього дозвіл був отриманий і увесь вантаж прибув безпосередньо у Львів. До шпиталю було доставлено лікарства, одноразові шприци та системи для інфузій, багато вітамінних препаратів, комп'ютери, апарати для реанімації, ультразвуковий сканнер, лябораторна техніка, ліжка, харчові продукти, навіть іграшки для дітей. Був теж вантаж, призначений для інших шпиталів, зокрема лічниці ім. А. Шептицького, районової лікарні в Золочеві та інших.

Як же використовується отримана допомога? Добре забезпечення шпиталю одноразовими шприцами, системами. Широко використовуються вітамінні препарати та інші лікарства. Працює апарат для ультразвукової діягностики, що особливо важливо в дитячій практиці. Створено комп'ютерний центр. На сучасному рівні обладнана лябораторія. Багато радости дітям принесли американські іграшки.

На сьогоднішній день функціонують такі відділи у шпиталі: гематологічний, психоневрологічний, педіятричний, хірургічний, сурдологічний, а також поліклінічний відділ, лябораторія, відділи функціональної діягностики, стоматології, фізіотерапії. У шпиталі на стаціонарному лікуванні перебуває 160 дітей, поліклініку відвідують декілька десятків дітей щоденно.

Шпиталь обслуговує такі категорії пацієнтів: діти, що проживають у Львівській області й переселені з Чорнобильської зони; діти, батьки яких брали участь у ліквідації аварії; теж лікуються у шпиталі гематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, дитячі гінекологічні хвороби та інша патологія відповідно до профілю кожного відділу. Медична допомога теж надається дітям, які сезоново лікуються у Львівській області, а постійно проживають поблизу Чорнобильської зони.

Більш детально зупинюсь на роботі лябораторії, якою я керую. Концепція організації цього відділу була розроблена ще під час першої візити представників фонду у Львів д-ром В. Гординським, відомим у ЗСА спеціялістом даної галузі медицини. Брались до уваги особливості лябораторної діягностики наслідків чорнобильської катастрофи, а також умови шпиталю, у яких повинна функціонувати сучасна американська техніка. Слід відмітити, що в Україні вкрай обмежені реаґенти для лябораторних досліджень. Тому для інсталяції у Львові були вибрані такі апарати, які є максимально незалежні від заграничних хемікатів, хоч повністю цю проблему вирішити неможливо. З цією метою на базі лябораторії створена наукова фірма „БіоМарк", що активно шукає контакти зі західніми фірмами для налагодження технології виробництва діягностичних реаґентів в Україні й відповідно вирішення цього питання не тільки для одного шпиталю.

Лябораторія Львівського шпиталю дітей Чорнобиля отримала найновіший біохемічний аналізатор ціною 40,000 дол, куплений за фонди зібрані Союзом Українок Америки, за що щира наша подяка. У лябораторії працюють висококваліфіковані спеціялісти, які у складних умовинах нестачі реаґентів забезпечують проведення необхідних дітям аналізів. На сьогоднішній день лябораторія виконує біохемічні, гематологічні дослідження, вивчається систему звертання крови, частково провадяться імунологічні аналізи. Хоч в майбутньому ще багато праці, проте лябораторія стала одною з кращих у Львові, базою для навчання та консультацій.

З досвіду нашого шпиталю можна зробити вже перші висновки щодо допомоги діяспори. Доцільно, щоб допомога була зконцентрована, здійснювалась через одну конкретну організацію. Це облегшує проблеми транспортування, а також надає допомозі комплексний характер. Останнє дуже важливе, щоб допомога могла вирішувати одночасно декілька спільних, залежних одна від одної медичних проблем. Дуже важливо, щоб проводилось попереднє експертне вивчення в Україні медичної установи, для якої надаватиметься допомога, враховувалась медична специфіка, кваліфікація персоналу. Особливо вагомою є сприяння у формі тимчасового приїзду в Україну (на 2—3 тижні) спеціялістів з діяспори, їх спільна праця з нашими лікарями в одному шпиталі, безпосереднє навчання та передача досвіду. У пресі вже висвітлювалась самовіддана праця у нашому шпиталі д-ра П. Козіцького з Пенсильванії. Доцільним є стажування за границею спеціялістів з України. На сьогоднішній день шість лікарів вже приїхали на кількамісячне навчання до ЗСА на кошти фонду, готуються до такої поїздки ще декілька.

В Україні, у Львові, появилась і функціонує перша медична установа, організована за допомогою діяспори, через Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. У шпиталі не тільки надають медичну допомогу пацієнтам, що там лікуються. Такий медичний заклад є базою для розповсюдження сучасного світового медичного досвіду для української медицини, впровадження в практику нових методів лікування та діягностики. Ми в Україні добре розуміємо, якими титанічними зусиллями діяспори формується допомога. Звичайно, в Україні ми будемо розвивати й підносити медицину власними силами. Але при вирішенні найболючіших проблем ми звертаємось до вас, дорогі земляки, й щиро вам вдячні за безкорисну допомогу.

Д-р А. Петрух,
завідуючий лябораторією
Львівського шпиталю
дітей Чорнобиля

Л. Кравчук у Гарварді

Кембридж, Масс. — На виступі Леоніда Кравчука, що відбувся 26-го вересня у Вищій школі політичних наук ім. Дж. Ф. Кеннеді в Гарвардському університеті, були присутніми понад 600 осіб.

Організували цю зустріч Український Науковий Інститут Гарвардського університету і учасники Проєкту Економічної Реформи в Україні (ПЕРУ), розробленого у вищій школі політичних наук ім. Дж. Ф. Кеннеді. Відвідини Гарварду дали А. Кравчукові ще одну нагоду під час його перебування в Північній Америці, щоб виступити перед американською авдиторією і відповідати на її запитання.

Описуючи довгий і складний шлях України до незалежности Л. Кравчук наголосив: „Ми тільки починаємо той шлях, (і) ми намагатимемось уникати помилок інших. Хоча, як кажуть, не помиляється лише той, хто нічого не робить". На думку Л. Кравчука, реформування старої системи є даремною спробою, натомість, за його словами, „суть політики, від якої ми маємо виходити, полягає в фудаментальній зміні всієї системи, а не в пристосуванні її. Вільна економіка, вільна людина, демократична правова держава — ось головні засади цієї праці."

На запитання, чому скликано референдум щодо оголошення деклярації про незалежність, який відбуватиметься одночасно з виборами президента 1-го грудня, Л. Кравчук пояснив, що цей захід був визнаний за необхідний, щоб відобразити дійсну ситуацію в Україні і анулювати питання референдуму 17 березня про союзний договір. Л. Кравчук зазначив, що сподівається позитивного голосування всього народу України за узаконення дій парляменту.

Л. Кравчук під час розмов у Гарварді.
(Фото: ред. М. Коломиєць).

Характеризуючи територіяльну недоторканість України, Л. Кравчук категорично заявив, що „Україна не має ніяких територіяльних претенсій до інших республік чи націй, але територія України є неподільною, недоторканою і ніколи не буде змінюватись".

Метою соціяльних та економічних змін, згода між народами України, пояснив Л. Кравчук, полягає в тому, щоб „розкріпачити людину, зробити її господарем, відродити стимули до високоефективної праці, бажання жити і творити на своїй землі". Особливо було наголошено на тому, що плянується розвивати приватні підприємства шлях заснування корпорацій на основі громадської власности і шляхом сприяння і заохочення іноземних інвестицій. Згадані в промові структурні зміни включають створення національно грошової одиниці, організацію ефективної митної служби і розвиток фінансової, інвестиційної та кредитної політики.

Л. Кравчук підтвердив намір українського парляменту формувати українське військо, повністю підпорядковане українським властям. Конкретні кроки щодо досягнення цієї мети вже зроблено: Формування прикордонних військ, внутрішніх військ і республіканської ґвардії, яка захищатиме урядові та державні структури. Проте український парлямент і новопризначений міністер оборони остаточно ще не визначили загальний характер і розмір українського війська.

Л. Кравчук заперечив чутки про те, що розміщена тепер на українській території ядерна зброя буде переправлена до Російської федерації. Існування ядерної зброї, як зазначив Л. Кравчук, „є тимчасовим явищем". Знищення цієї зброї забере якийсь час, а він уявляє Україну цілком безядерною державою, що підпише угоду з 1968 року про нерозповсюдження ядерної зброї. Згідно з минулорічною декляраціею про суверенітет, Україна зайняла позицію держави, що не приймає, не виробляє і не набуває ядерної зброї.

На зустрічі Л. Кравчука та його офіційної делеґації, у складі якої були У. Юхновський, Д. Павличко і Т. Удовенко, з професорами і науковцями УНІГУ заторкнено декілька важливих справ. Були вироблені домовлення щодо тісного співробітництва між УНІГУ і українськими науковими установами в Україні в ділянці обміну, особливо молодими вченими, а також у провадженні спільних досліджень та публікацій.

Л. Кравчук також був дуже схвально прийняв ідею заснування Інституту Поглиблених Досліджень у Києві і пообіцяв свою підтримку у справі забезпечення вигідного приміщення для такого інституту.

Делеґація з України також підтримала думку про проведення наступного 2-го міжнародного конґресу україністів у Гарвардському університеті в жовтні 1993 року. Учасники зустрічі дійшли до спільної згоди, що Україна повинна якнайшвидше приєднатися до конвенції між Росією і Польщею про вільний доступ до архівних джерел, пов'язаних з історією кожної з цих країн.

Після зустрічі д-р Григорій Грабович, директор УНТІУ зауважив: „Ми зробили дуже важливий крок і в напрямку залучення гуманітарних та суспільних наук в Україні до світової науки, і в напрямку здійснення найнеобхідніших реформ у цих ділянках".

Петро Скрипка

Камінь...

(Закінчення зі стор. 2)

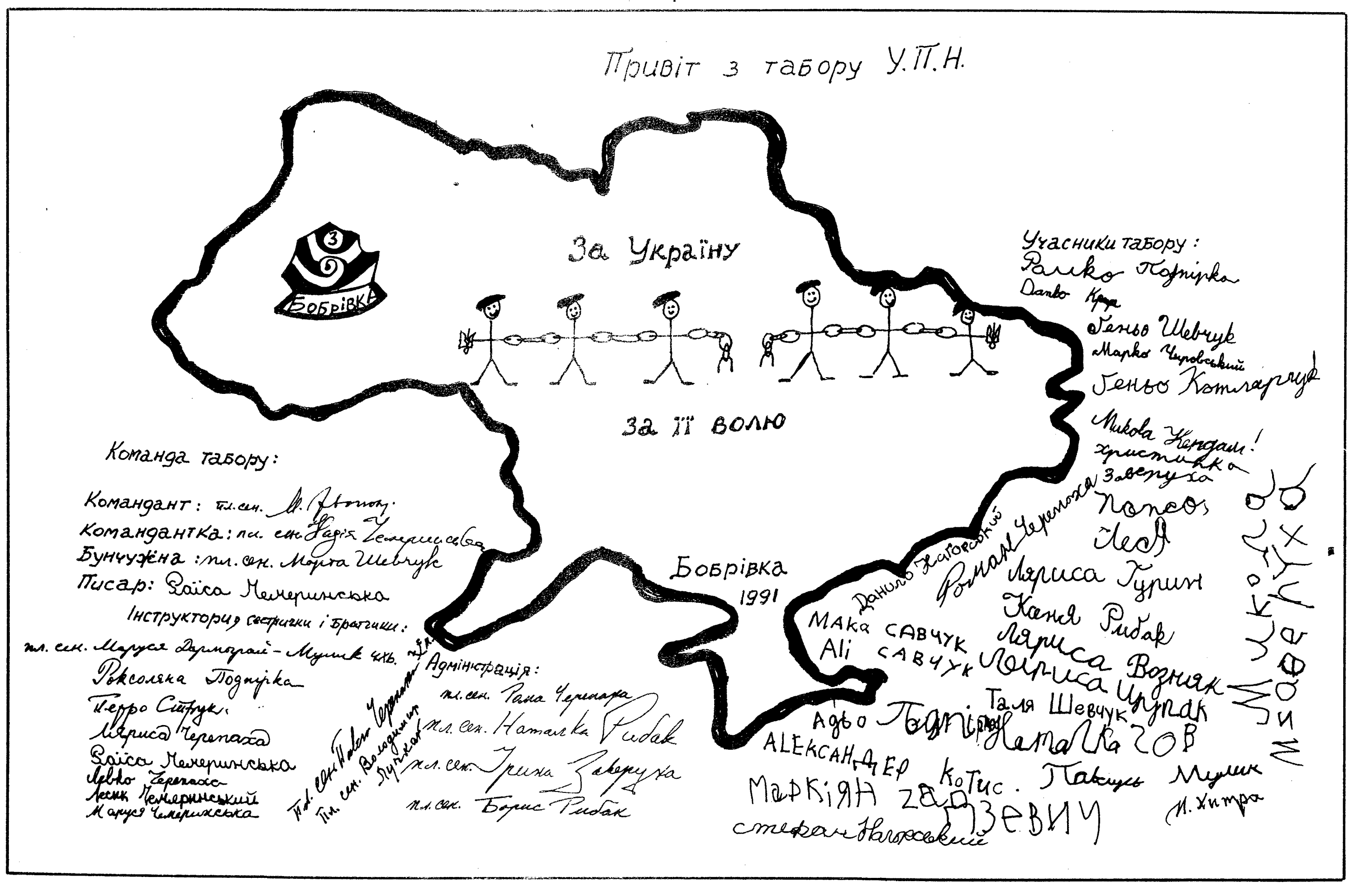
бачення викинуло невеличке зауваження — мовляв, Канадський уряд не поспішає визнавати самостійність України. Бажане приймалося за дійсне. Але що ж було робити далі? Чи можна мовчати про те, що стало темою для всіх видів інформації на Заході? І тут скоїлася вельми дивна річ — центральне телебачення припинило свою роботу.

Оголосили, буцімто на телецентрі сталися поважні технічні ускладнення, телецентр зачинено на ремонт. Отож по всіх усюдах колишньої совєтської імперії перша програма, котрій завжди надавалося найбільше значення, перетворилася на мовчазне блимання порожнього екрана.

Я так собі гадаю: після переможного повернення голови Верховної Ради України до Києва, центральне телебачення відновить свою роботу, але про зустріч Буша й Кравчука у Білому Домі, про їхню домовленість в багатьох важливих справах громадянам Росії та інших суверенних республік не буде сказано ні слова. Тим часом на шахти Донбасу припинено транспортування сибірського лісу, забої кріпити нічим, шахти одна за одною припиняють видобуток вугілля. На черзі зупинка коксо-хемічних заводів та металургічних комбінатів. Камінь у шлунку не тільки муляє, він породжує розпач. Та в Україні поважні люди роблять своє: енерґійно працюють над створенням міністерства оборони. І не тільки оборони, а й служби безпеки також. Тепер це не КҐБ, а СНБ, тобто Служба Національної Безпеки. Матеріяльною базою для неї служитиме все, чим володів підпорядкований Москві КҐБ. Щождо керівництва та особистого складу служби, то ці важливі питання остаточно будуть вирішені після виборів президента України. Є підстави сподіватися, що це буде цивілізована служба безпеки, яка раз і назавжди зруйнує недобрі традиції КҐБ.

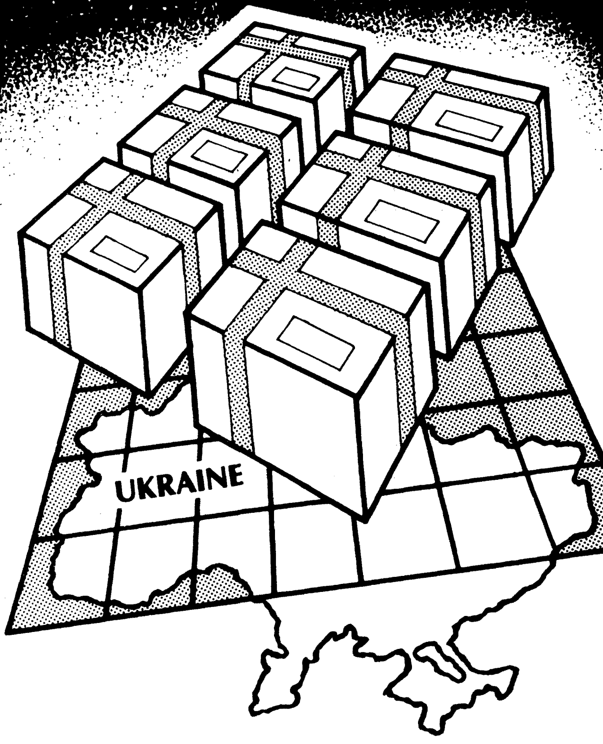
А 26-го вересня на Україні відбулася надзвичайно важлива подія, значення якої розуміє тільки той, кому щось промовляє оця абревіятура — ДТСААФ. Вона розшифровується як добровільне товариство сприяння армії, авіяції і фльоті. Майже протягом усієї історії Совєтського Союзу через цю організацію проходили мільйони юнаків, з яких потім формувалися офіцерські кадри. Це вона підготувала Чкалова, Кожедуба, Покришкіна та багатьох полководців. що прославилися під час Другої світової війни. Я й сам її колись пройшов і мушу сказати таке; в мілітаризованому Совєтському Союзі ця організація відігравала ролю масового вихователя майбутніх воїнів. Спілка офіцерів України зробить усе для того, щоб на моральній та матеріяльній базі цієї організації розрослося й зміцніло патріотичне Товариство Оборони України. Щодо моральних основ, то тут мається на увазі тільки виховання мужности, стійкости, військової чести, але всі ці якості будуть спрямовані не на імперські потреби, а на службу самостійній Україні.

Камінь у шлунку кремлівської олігархії робиться все важчим. Є небезпека, що він здатний перетворитися на міну уповільненої дії. Страшно стояти поруч такої людини. Та, мабуть, зрозуміло: якщо їхні шлунки не зуміють переварити цих реалій, то найбільша небезпека загрожує їм, а не комусь іншому.

SCOPAK

Distributor in Ukraine
SCOPE/PRUT ENTERPRISE

**1605 Springfield Ave.
Maplewood, New Jersey
07040**

1991/1992 CATALOGUE

Package 12	Пачка 12		$40.00
Kovbasa Double Cured	Ковбаса (подвійно вуджена)		1 kg
Chicken Breast (smoked)	Курячі груди (вуджені)		1 kg
Bacon	Вуджена солонина		500 gr
Smoked Pork Loin	Вуджена вепровина		500 gr
Assorted Macaroni	Макарони		4 kg

Package 13	Пачка 13		$55.00
Instant Coffee	Кава (розчинна)	2 cans @	100 gr
Powdered Sugar	Цукор-мучка		2 kg
Sugar (beet)	Цукор (буряковий)		5 kg
Raisins	Родзинки		1 kg
Poppy Seeds	Мак		500 gr
Flour (white)	Мука (вищий сорт)		5 kg

Package 14	Пачка 14		$40.00
Honey (wild flowers)	Мед (з пільних квітів)		5 kg

Package 15	Пачка 15		$20.00
Sugar (beets)	Цукор (буряковий)		10 kg

Package 16	Пачка 16		$35.00
Buckwheat	Гречана крупа		10 kg
Flour (white)	Мука (вищий сорт)		25 kg

Package 17	"Super Scopak" Пачка 17 (люксусова)		$120.00
Coffee Beans (Brazilian)	Кава (зерниста бразилійська)		1 kg
Honey	Мед		1 kg
Raisins	Родзинки		1 kg
Tea (Indian)	Чай (індійський)		500 gr
Cacao	Какао		200 gr
Cheese Hard	Сир твердий		1 kg
Lard	Смалець		1 kg
Strawberry Jam (seedless)	Мармеляда з полуниць	3 cans @	500 gr
Kovbasa (double cured)	Ковбаса (подвійно вуджена)		1 kg
Chicken Breast (smoked)	Курячі груди (вуджені)		1 kg
Canned Salmon	Риба-лосось	3 cans @	150 gr
Herring	Оселедець	3 cans @	1 kg
Flour (white)	Мука (вищий сорт)		5 kg
Sugar (beet)	Цукор (буряковий)		5 kg
Buckwheat	Гречана крупа		5 kg

Conditions of All Orders

- All Packages are Delivered within 4 Weeks of Receipt of Payment in Our Office. DOOR TO DOOR DELIVERY.
- Deliveries Will be Made Only to the Following Oblasts: Chernivtsi, Lviv, Ternopil, Rivne, Ivano Frankivsk
- Pickup of Packages Can be Made by Prior Appointment From:
  SCOPE/PRUT Enterprise
  Misto: Kolomyja
  Obl: Ivano Frankivsk
  Vul: Dovbusha
  Tel: 249-15
- Recipient will be advised by the Distributor of the Impending Delivery Date of Order
- SCOPAK reserves the right to postpone delivery should the distributor face supply problems. In the event the distributor cannot deliver supplies due to circumstances beyond his control, SCOPAK will refund full payment. However: If undeliverable due to wrong address given by the purchaser, package will be re-delivered to correct address which will incur an extra service charge.
- Recipients in Ukraine do not incur any expenses upon receipt of package
- In the event of damage to package the recipient must notify distributor immediately upon receipt of goods. No refund will be issued if complaint is not lodged at that time.
- SCOPAK reserves the right to substitute a product in the event of a shortage. A substitution of a product of the same category will be delivered.
- Once order has been sent to distributor and distributor has advised recipient by cablegram of impending delivery, order cannot be changed or cancelled.
- If the order has been changed or cancelled due to merchandise shortage there is no charge.

To Place An Order:

1. Mail completed & signed order form to SCOPAK.
2. Order must be accompanied with full payment.
3. No phone orders will be accepted.

SCOPAK informs all of its clients that all orders will be processed according to prices in effect the day the order is received in our office. SCOPAK reserves the right to change catalogue prices without prior notice.

Package 18	"Birthday Surprise" Пачка 18 - „Уродинова несподіванка"		$100.00
Champagne	Шампанське		Bottle 1
Caviar Red	Ікра червона	1 can @	1 kg
Instant Coffee	Кава (розчинна)	2 cans @	100 gr
Chocolate	Шоколяда		500 gr
Tea (Indian)	Чай (індійський)		500 gr
Walnuts (shelled)	Горіхи волоські (лущені)		1 kg
Candy (Individually Wrapped)	Цукерки в папері		1 kg

NOTE: Package Number & Price PLUS Service Charge of $10.00 per Order: 1 kg = 2.2 lbs. / 500 gr = 1.1 lbs.

DOLLARS DELIVERED

U.S. $ Delivered to your family in Ukraine.
Roubles delivered to your family in Ukraine.

- Minimum amount $500.00
- Rate of exchange at present 25 Roubles = $1.00 Service charge at 10%

CONSTRUCTION PRODUCTS

Construction Materials Building Products
(includes delivery charges)

		weight & quantities
Bricks	Цегли	1000 @ 200.00
Terracotta Roof Tiles	Черепиця	1 sq. meter 35.00
Cement	Цемент	2,000 lbs. 200.00
Crushed Stone	Щебінь	1 cu. meter 20.00
Sand	Пісок	1 cu. meter 35.00
Lime	Вапно	1 ton 35.00
Reinforced Concrete -Footing Blocks/ Spancrets - for floors & ceilings	Залізобетонні вироби	1 cu. meter 100.00
-Window beams/ lintels	Перемички	80.00
-Ceramic Stove	Керамічна піч	165.00
-Ceramic Fireplace (full set of tiles)	Керамічні кафлі на ватран	150.00
*general note: material for constructing 4-6 room, 1 story, with full basement house.		$12,000

FOOD PACKAGES

Package 1	Пачка 1		$40.00
Rice	Риж		2 kg
Flour (white)	Мука (вищий сорт)		10 kg
Buckwheat	Гречана крупа		5 kg
Sugar (beet)	Цукор (буряковий)		5 kg
Condensed Milk	Молоко (конденсоване)	3 cans @	200 gr

Package 2	Пачка 2		$45.00
Tea	Чай (індійський)		500 gr
Coffee Beans (Brazilian)	Кава зерниста (бразилійська)		1 kg
Cacao	Какао		200 gr
Chocolate	Шоколяда		200 gr
Raisins	Родзинки		1 kg
Halva	Халва		1 kg

Package 3	Пачка 3		$60.00
Kovbasa (double cured)	Ковбаса (подвійно вуджена)		1 kg
Kovbasa (smoked)	Ковбаса (вуджена)		2 kg
Ham (in can)	Шинка (в пушці)		500 gr
Pate	Паштет м'ясний	2 cans @	500 gr
Lard	Смалець		2 kg

Package 4	Пачка 4		$50.00
Butter	Масло		2 kg
Margarine	Маргарина		1 kg
Cheese (hard)	Сир (твердий)		1 kg
Condensed Milk	Молоко (конденсоване)	3 cans @	200 gr
Oil (sunflower)	Олія (соняшникова)		1 kg
Mayonnaise	Майонез	3 cans @	200 gr
Lard	Смалець		2 kg

Package 5	Пачка 5		$40.00
Orange Juice	Сік помаранчевий	4 cans @	500 gr
Grape Juice	Сік виноградний	2 cans @	200 gr
Pineapple Juice	Сік ананасовий	2 cans @	200 gr
Sour Cherry Juice	Сік вишневий	4 cans @	500 gr
Strawberry Juice	Сік полуничний	4 cans @	500 gr
Raspberry Juice	Сік малиновий	2 cans @	200 gr

Package 6	Пачка 6		$40.00
Canned Salmon	Риба-лосось	4 cans @	150 gr
Canned Saira (fish)	Риба-сайра	4 cans @	150 gr
Fish Liver (trisky)	Печінка тріски	4 cans @	200 gr
Herring (ivasi)	Оселедець „Іваси"	3 cans @	1 kg
Pate	Паштет м'ясний	2 cans @	500 gr

CARS PURCHASED IN U.S. PICKED UP IN UKRAINE

1. OPEL CORSA 1991, Diesel Cylinder capacity 1448cm3 $9,000.00	2. PEUGEOT 205 1991, Diesel Cylinder capacity 1759cm3 $8,900.00
3. OPEL KADETTE 141 1991, Gasoline Cylinder capacity 1400cm3 $10,100.00	4. OPEL CORSA 1991, Gasoline Cylinder capacity 1195cm3 $8,100.00
5. PEUGEOT 205 1991, Gasoline Cylinder capacity 1124cm3 $8,500.00	6. LADA 2107 1991, Gasoline Cylinder capacity 1500cm3 $5,500.00

All the cars listed above, except the Lada 2107, are Western European.

PRICE INCLUDES THE FOLLOWING:

- Upon receipt of full payment, the recipient will be advised of date of delivery of automobile.
- All automobiles will be delivered personaly to the CHOP, Ukraine/Hungary border, approximately 250 km from Lviv.
- Distributor will complete all forms for border clearance.
- The recipient must sign a release form for the distributor upon receipt of automobile.
- *Parts for the above automobiles will be available at PRUT, in Kolomyja, but must be paid in U.S. dollars/or may be prepaid by family in U.S. and picked up at PRUT by recipient.*

Package 7	(Seasonal—Oct. through Mar.) Пачка 7 (сезон з жовтня по березень)		$75.00
Fresh Oranges	Свіжі помаранчі		3 kg
Fresh Tangerines	Свіжі мандаринки		3 kg
Fresh Lemons	Свіжі цитрини		3 kg
Walnuts (shelled)	Волоські горіхи (лущені)		2 kg
Raisins	Родзинки		1 kg

Package 8	Пачка 8		$25.00
Flour (white)	Мука (вищий сорт)		5 kg
Buckwheat	Гречана крупа		5 kg
Rice	Риж		2 kg
Corn Meal	Кукурудзяна мука		2 kg
Grit	Пшоно		2 kg
Porridge	Вівсяні платки		2 kg
Dried Peas	Сушений горох		2 kg

Package 9	Пачка 9		$60.00
Coffee Beans (Brazilian)	Кава зерниста (бразилійська)		1 kg
Honey	Мед		1 kg
Tea (Indian)	Чай (індійський)		500 gr
Chocolate	Шоколяда		500 gr
Poppy Seeds	Мак		500 gr
Caraway Seeds	Кмінок		500 kg
Cacao	Какао		400 gr
Black Pepper (whole)	Чорний перець (цілий)		500 gr
Raisins	Родзинки		1 kg

Package 10	Пачка 10		$40.00
Ham	Шинка	2 cans @	500 gr
Canned Beef	Волова консерва	2 cans @	500 gr
Stewed Chicken	Курка в сосі	3 cans @	500 gr
Lard	Смалець		1 kg
Buckwheat with Meat	Гречана каша з м'ясом	4 cans @	500 gr

Package 11	Пачка 11		$65.00
Honey	Мед		1 kg
Walnuts (shelled)	Волоські горіхи (лущені)		1 kg
Prune Butter	Повидло		1 kg
Confiture	Конфітури	4 cans @	500 gr
Strawberry Jam (seedless)	Мармеляда (з полуниць)	3 cans @	500 gr
Instant Coffee	Кава (розчинна)	2 cans @	100 gr
Smoked Prunes	Сушені сливки		1 kg

FREE BONUS

3 LB. CAN OF HONEY

**FOR ALL ORDERS
OVER $100.00
DELIVERED TO:
THE SAME ADDRESS**

GUARANTEED

"DOOR TO DOOR"

DELIVERY

**TO PLACE AN ORDER
COMPLETE ENCLOSED ORDER
FORM & RETURN TO OUR OFFICE**

All Information is Listed in Booklet
No Additional Information is Available

No Phone Orders Accepted
No Deletion or Substitution of Packages

1605 Springfield Avenue
Maplewood, New Jersey 07040
Tel. 201 378-8998

SCOPAK
1605 SPRINGFIELD, AVE.,
MAPLEWOOD, NEW JERSEY 07040

All forms to be typed/printed, including patronymic names in Ukrainian/English please check all stipulations according to brochure. SCOPAK informs all of its clients that all orders will be processed according to prices in effect the day the order is received in our office. SCOPAK reserves the right to change catalogue prices without prior notice. All checks made payable to "SCOPAK".

FOOD ORDER

SENDER
NAME: ____
ADDRESS: ____
CITY: ____ STATE: ____ ZIP: ____
TELEPHONE: BUSINESS AREA CODE: ____ HOME: ____

RECIPIENT — UKRAINIAN / ENGLISH
NAME: ____
ADDRESS: OBLAST: ____
RAYON: ____
CITY/SEL: ____
STREET: ____
APARTM: ____ TELEPHONE: ____

PACKAGE NUMBER: ____ PRICE ____ QUANTITY ____ U.S. $ ____
PACKAGE NUMBER: ____ PRICE ____ QUANTITY ____ U.S. $ ____
PACKAGE NUMBER: ____ PRICE ____ QUANTITY ____ U.S. $ ____
PACKAGE NUMBER: ____ PRICE ____ QUANTITY ____ U.S. $ ____
SUBTOTAL: U.S. $ ____
HANDLING CHARGES PER ORDER — for SAME NAME/ADDRESS INCL. CABLEGRAM: $10.00
Check must accompany order: TOTAL: U.S. $ ____

SIGNATURE OF SENDER: ____ DATE: ____

CAR ORDER

SENDER
NAME: ____
ADDRESS: ____
CITY: ____ STATE: ____ ZIP: ____
TELEPHONE: BUSINESS AREA CODE: ____ HOME: ____

RECIPIENT — UKRAINIAN / ENGLISH
NAME: ____
ADDRESS: OBLAST: ____
RAYON: ____
CITY/SEL: ____
STREET: ____
APARTM: ____ TELEPHONE: ____

CAR NAME/MODEL ____ AMOUNT: ____
SIGNATURE OF SENDER: ____ DATE: ____

MONEY ORDER

SENDER
NAME: ____
ADDRESS: ____
CITY: ____ STATE: ____ ZIP: ____
TELEPHONE: BUSINESS AREA CODE: ____ HOME: ____

RECIPIENT — UKRAINIAN / ENGLISH
NAME: ____
ADDRESS: OBLAST: ____
RAYON: ____
CITY/SEL: ____
STREET: ____
APARTM: ____ TELEPHONE: ____

U.S. DOLLAR AMOUNT: ____ SERVICE CHARGE: 10% ____ TOTAL: ____
SIGNATURE OF SENDER: ____ DATE: ____

УКРАЇНА БАГАТА, АЛЕ ЗАНЕДБАНА. ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ СТАТИ НА ВЛАСНІ НОГИ. ПЕРЕШЛІТЬ ВАШУ ДИВІДЕНДУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Влаштовують доповіді про комп'ютеризацію мови

Ню Йорк. — Товариство Українських Інженерів Америки, Комітет Комп'ютеризації та Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовують доповіді на тему комп'ютеризації української мови, які відбудуться у п'ятницю, 11-го жовтня, в приміщеннях НТШ, 63 Четверта авеню. Початок о год. 7-ій вечора. У програмі: доповідь Василя Костирка, кандидата фізико-математичних наук та одного з авторів українського комп'ютерного стандарту на тему „Стан комп'ютеризації в Україні та комп'ютерні стандарти", та доповідь Юрія Блонаровича, власника комп'ютерної фірми Комп'ютеррадіо, на тему „Загальнослов'янські комп'ютерні стандарти та показ комп'ютерної видавничої системи для слов'янських мов".

Після доповідей — зустріч з прелегентом, запити та дискусія.

Не даймо...

(*Закінчення зі стор. 1*)

подій в Україні як стимул до збереження й дальшого розвитку культурних традицій народу, зокрема його самобутнього мистецтва. Нові ансамблі й капелі виникають як гриби після дощу не тільки в Україні. Стараннями Миколи Чорного бандура розійшлася по Аргентині, Бразилії, Парагваї, Венесуелі. Створено цілу мережу дитячих і дорослих шкіл, кожна потребує уваги і опіки, а всі разом — професійної координації їхньої музичної діяльности. Журнал „Бандура" й виконує ролю такого методичного і координаційного центру. Без перебільшення — світового. З усіх кінців планети надходять замовлення. Це і тішить, і занепокоює, бо йдеться про замовлення, що не є повноцінними у фінансовому розумінні. З Румунії, Польщі, Югославії, з тієї ж Аргентини редакція „Бандури" дістає сотні листів переважно одного змісту: „Зробіть виняток, надішліть примірник безкоштовно". Він це радо робить, проте тільки за найважливішими адресами набирається 150 примірників. Плюс кошти за пересилку.

В останні два-три роки найбільше листів, звісно, з України. Щонайменше — 800 постійних замовлень. Безплатних, звичайно. Тим часом загальний тираж окремого числа — 600 примірників. Як вив'язатися, щоб і вовки були ситі, і вівці цілі? Була легша ситуація, коли Школа Кобзарського Мистецтва отримувала певну субсидію від стейту, щось з того перепадало й журналові. Вже п'ять років, як у цій субсидії відмовлено. Нині „Бандура" утримується, властиво, не стільки на фінансах, скільки на почутті відповідальности й на жертовності тісної групи українських інтелігентів. Ба — попри найбільшу жертовність борги „Бандури" зростають і вже досягли 3,000 дол.

„Бідному женитися, то й ніч мала, — сумно жартує головний редактор. — Загроза закриття нависла над журналом саме тоді, коли редколегія розробила добру і цілком реальну програму поглиблення змісту, поширення тематики і поліпшення мистецького оформлення „Бандури". Редакційна течка є наповнена цікавими і цінними матеріялами, що стосуються не тільки кобзарського мистецтва, але загалом української музичної культури, зокрема автентичної народної музики. Оскільки бандура стає все більш популярною і в Европі, і в обох, Південній та Північній, Америках, ми її, отже, маємо за своєрідного й то дуже ефективного представника української нації. Маю на увазі не тільки концертові успіхи. Я вже повідомляв через пресу, що в новостворених капелях бандуристів є чимало зачарованих нашою культурою неукраїнців. Сміло стверджую: українська бандура й українська пісня є надійними провідниками української правди у світі. Але зі свого боку й ми повинні зробити добрі кроки назустріч бандуристам-неукраїнцям. Наприклад, матеріяли, що мають методичне значення, варто було б вміщувати не тільки українською й англійською, але й еспанською, французькою, німецькою мовами. Словом, можна багато зробити, якби не кепські фінансові справи".

Невже нема ніякої ради і „Бандура", оригінальне, корисне, єдине в світі кобзарознавче видання, перестане існувати? „Я був би нікудишнім головним редактором, якби мені легко погодитися з цим, — відповів Микола Чорний. — Я вірю в українську громаду, вірю в її шляхетність, в її небайдужість до наших національно-культурних проблем і завдань, вірю, що вона підтримає „Бандуру", не дасть їй змовкнути".

В ПОНЕДІЛОК, 7-ГО ЖОВТНЯ у Празі підписано договір про дружбу і співробітництво між Німеччиною і Чехо-Словаччиною. Згідно з ним Німеччина має право надавати допомогу німецькій меншині на території Чехо-Словаччини. Проте договір ні словом не згадує насильного виселення трьох мільйонів етнічних німців з північно-східньої частини Чехо-Словаччини.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Північної Кореї Кім Чжан Нам заявив у понеділок, 7-го жовтня, що його уряд дозволить групі міжнародних інспекторів відвідати ядерні підприємства країни тільки після того, як ЗСА вивезуть з Південної Кореї всю ядерну зброю.

12-ий з'їзд колишніх учнів Зальцбурзької гімназії

Серед чудової гірської природи у гостинному приміщенні нашої Союзівки 7-го і 8-го вересня цього року відбувся 12-ий з черги з'їзд колишніх учнів Зальцбурзької гімназії. Приїхали з далеких стейтів і Канади, а навіть з Австралії вже поважні, але духом молоді подруги і друзі, щоб згадати минуле і застановитися, чим ми могли б допомогти у цей критичний час у розбудові нашої незалежної держави. На жаль, час робить своє, і на наш з'їзд мав змогу приїхати тільки один із наших колишніх професорів — Мирослав Семчишин з Чикаго.

З'їзд розпочався в суботу по полуденку діловими нарадами з доповіддю колишнього учня Івана Головінського про сучасне становище на Україні і наші зусилля допомогти закріпити незалежну державу. Після короткої доповіді відбулася жвава, долова дискусія. Головою нарад був Павло Палієнко, а на почесного голову запрошено професора М. Семчишина. З'їзд вислухав звіти уступаючої Управи у складі: Д. Семеґен — голова, З. Кучма-Кулинич — заступник голови, В. Воловодюк — скарбник, Б. Гайдучок — імпрезовий референт, М. Голінатий — секретар. Вислухавши вичерпні звіти, з'їзд уділив абсолюторію уступаючій управі та високо оцінюючи їхню успішну працю, перевибрав усіх до нової управи із завданням зорганізувати наступний з'їзд в 1993 році. Також коротко обговорено пляни зорганізування з'їзду в 1995 році для відзначення 50-ліття заснування Зальцбурзької гімназії.

Увечорі в залі „Веселки" відбувся бенкет з добірною мистецькою програмою та змістовним словом нашого професора М. Семчишина.

У своєму виступі проф. Семчишин висловив ряд глибоких думок: „Такий вечір як сьогодні, — сказав він, — дає нагоду чимало дечого сказати. Можна б ще і ще раз пірнути у спомини. Можна б ще раз піти в аналізу того симптому, що знаменує нас як своєрідну соціопсихологічну групу і визначити тло-обставини її виникнення. Але я певен того, що одне і друге було вже сказане на ваших попередніх з'їздах. А проте на сьогоднішньому вечорі таки прийдеться дещо заторкнути з цієї матерії. І так, у вступі до своєї статті у книзі „Незабутні роки", про українську гімназію в Зальцбурзі, її другий директор Павло Баб'як подає таку цитату:

Твоє життя народові
належить,
І Бог послав тебе Йому
служить,
Тож вчися ти як боротись
і як жить,
Щоб твердо вистоять на
стежі.

Це слова поета, українського вояка і палкого патріота, вашого професора Миколи Матієва-Мельника.

... Таку ж саму ідею, що повинна б стати провідною у житті української молоді, яка в умовах чужини-мачухи багатила свій ум, формувала характер і стелила волю до дальших мандрів життя на нових землях, у невідомих обставинах, висловив теж справді патріотично другий ваш професор Микола Кокольський. У 1947 році „Нашим матуристам в альбом" він писав: „Доля розкинула нас по цілому світі. України не можемо будувати на рідному полі. Але це не значить, що ми маємо втопитися в чужих океанах. Настав такий час, що ми мусимо будувати Україну у своїх серцях".

Пригадаймо другий з'їзд у 1965 році, тобто у 20-ліття заснування Зальцбурзької гімназії. Був той з'їзд знаменний не тільки кількістю колишніх студентів чи професорів (а було їх тоді вісім), але й промовою першого директора гімназії і її засновника д-ра Володимира Калини. Пригадав він тоді своїм колишнім студентам три принципи, що лягли в основу навчально-виховного процесу Зальцбурзької гімназії. Ними були: ‚Зберегти молодь від деструктивних наслідків війни. Зберегти її фізично здоровою для дальшого активного життя інтелігентної людини, а крім потрібної освіти виховати її на добрих членів української нації'.

Відбуваємо 12-ий з'їзд. Ряди ваші рідшають, та й з професури Зальцбурзької гімназії залишилося нас двоє чи троє... А кожен ваш з'їзд відбувався в якійсь особливій, гейби іншій атмосфері нашого збірного життя тут, чи там, на рідних землях.

...Вся наша духовна настанова, увесь наш світогляд і всі форми і прояви нашої національно-державницької проблематики, яку ми десятками років плекали, розвивали і проти всяких найгірших познак надіялись на їх остаточну позитивну розв'язку. І в ім'я тієї ідеї ми будували в собі духовну Україну, Україну в діяспорі, не відаючи про те, яку велику ролю відограє колись саме еміґрація тоді, коли настане відповідний час. І волею Божого Провидіння той саме час прийшов. За законами історії людства, кожна імперія всіх часів, побудована на злочинстві і насильстві, мусить колись упасти і розвалитися. І ми діждалися здійснення цієї правди, бо саме такий час підійшов і для нас. На наших очах проходить процес самостановлення нової України, вільної від усяких пут російсько-комуністичного імперіялізму. Починаємо виходити з державного небуття і з великими перешкодами, починаємо бути на своїй власній землі. І що більше: провідні діячі, справжні патріоти своєї батьківщини, ті, що очолювали і надали напрям великій духовній революції сучасної України, оцінили як слід понад 70-літній труд, наш вклад не тільки у збереження української ідентичности, чи у плеканні національно-державних стремлінь, передусім у збереженні мови і розвитку різних ділянок української культури, науки, мистецтва та рідних традицій. І ці кола, за словами лідера Руху Івана Драча, сказали нам: схиляємо перед вами наші голови і дякуємо! Ви допомогли врятувати Україну від справжнього маразму — від небуття", — закінчив свій виступ професор Семчишин. Його слово дуже тепло привітали колишні гімназисти довготривалими оплесками.

В неділю після Служби Божої, відправлено спільну Панахиду за душі померлих наших професорів та друзів.

Ще раз стали усі учасники до спільної знимки гуртом і по клясах. У гарному настрої прощалися і бажали собі взаємно приїхати на наступну зустріч в 1993 році і знову у наше п'ятдесятліття в 1995 році. В днях зустрічі була також мистецька образотворча виставка нашої подруги Кулинич-Кучми.

І. Го.

РІВЕНЬ БЕЗРОБІТТЯ знизився у вересні на 0.1 відсотка у порівнянні з серпнем і становить 6.7 відс. Це повідомлення викликало позитивну реакцію Білого Дому і неґативну — лідерів Демократичної партії. Демократи очевидно не висловлювали відкритого незадоволення даними про зменшення безробіття, але сказали, що зменшення явно незадовільне.

В НЕДІЛЮ, 6-ГО ЖОВТНЯ, у Санкт-Петербурзі (колишньому Ленінграді) під час концерту в міському палаці спорту невідомий злочинець застрілив 35-річного московського композитора і співака Ігоря Талькова. Агентство ТАСС інформує, що його вбив приятель іншого співака.

22-ий З'їзд Братства 1-ої УД УНА

(РГ). Щодва роки Братство кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА в ЗСА відбуває крайовий делегатський З'їзд, під час якого вибирається нову управу та обговорюється пляни праці. Цього року З'їзд відбувся, згідно із традицією, у „Дні Праці", від 31-го серпня до 2-го вересня, на Оселі Українського Братського Союзу „Верховина", в Ґлен Спей, Н. Й.

Цей 22-ий з черги З'їзд пройшов в дружній, але діловій атмосфері. Уступаючий голова Роман Гаєцький відкрив З'їзд та попросив присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати померлих під час цеї каденції побратимів. Голова привітав гостей — репрезентантів комбатантських організацій та делеґатів, а в першу чергу голову Головної управи Братства д-ра М. Малецького, членів Головної Управи та представників Крайової Управи Канади. З'їздом проводила президія в складі: І. Скіра — голова, Р. Припхан — заст. голови, М. Білик і З. Завадович — секретарі. До почесної президії запрошено Голову Головної Управи Братства, Голову Українського Братського Союзу І. Олексина, гостя з Батьківщини, кол. вояка УПА Ореста Дичковського, заст. голови Г. У. Г. Данилюка, як рівнож голів присутніх комбатанських організацій — О. Труша, Л. Футалу, О. Білевича та представників Братства з Канади А. Коморовського й Р. Колісника. Усні привіти зложили: від УБС та УАКРади — І. Олексин, від УККА — проф І. Телюк. Від кол. вояків 1-ої УД УНА в Батьківщині передав привіт, згідно із їхнім проханням, Р. Данилюк, який коротко перед З'їздом відвідував Україну.

По звітах уступаючої Управи та короткої, ділової дискусії уділено їй абсолюторію та обрано нову управу на наступні два роки. Нову Управу очолив Дам'ян Ліщинський, члени управи залишилися майже ті самі.

Вечором відбувся бенкет, яким проводив Р. Гаєцький. Почесним гостем був ген. майор американської армії Микола Кравців. По бенкеті, на вечірці продовжувано товариську зустріч під звуки оркестри „Няка" Гірняка. Аранжером цієї традиційної вечірки з маршем „О під до другої години" був, як щороку, Орест „Ґоґо" Слупчинський.

В неділю, по Богослужбах, учасники З'їзду вшанували пам'ять всіх побратимів, які відійшли у вічність, в Панахиді біля „Могили-Пам'ятника". По Панахиді відмаршувано з піснею на площу, де по апелю відзначено Золотим Хрестом за особливі заслуги члена керівних клітин Братства та громадського діяча Мирослава Трешневського.

По спільному полуденку, офіційну частину З'їзду закінчив концерт струнного квартету ім. Леонтовича з Києва. Привітав його новообраний голова Дам'ян Ліщинський, який нав'язав успішні виступи квартету до недавніх подій в Україні.

Першу частину, за виїмком твору сі-бемоль-мажор Й. Гайдна, виповнили два прегарні твори М. Леонтовича „Козака несуть" і „Дощик" — сюїту в пам'ять М. Леонтовича А. Філенка, та цінний твір „Мелодія" присутнього на залі композитора М. Скорика. Цю частину концерту квартет ім. Леонтовича присвятив проголошенню незалежности України. В другій частині концерту виконав квартет твори: А. Пошон — „Два скечі", „Вілл" — американська народна пісня, С. Джоплін — „Пайнепл реґ", Дж. Суза — „Вашінґтон пост". Згаданий струнний квартет заблищав своїм високої кляси мистецьким виконанням. Доказом захоплення слухачів були бурхливі оплески після окремих виступів.

Перед новою управою стоїть нелегке завдання: допомагати кол. воякам, які по тяжких роках страждань живуть на рідних землях. Не менш важливим завданням буде приготовити в часі цієї каденції відзначення 50-ліття зформування 1-ої УД УНА.

Н. Н.

Св. п. Олена Дуб, з Бігунів

В четвер, 30-го травня 1991 року прилетіла сумна вістка в Клівленді, що в пополудневих годинах того ж дня, після тяжкої й довгої недуги перестало битися серце відомої суспільно-громадської та церковної діячки, бл. п. Олени Дуб, з Бігунів.

Не можна цього спокійно прийняти, не можна погодитися з дійсністю, що між нами немає вже бл. п. Олени, яка вела спокійне, прикладне життя, по вінця сповнене працею для нашого народу. Ця її чесна громадська праця залишиться для нас добрим прикладом. Вона працювала віддано і сумлінно, все в лагідному і товариському настрої, завжди дбайлива й багата новими починами та ідеями.

Покійна належала до покоління, яке прибуло сюди з повоєнної Европи і яке поволі відходить в засвіти. Це покоління не лише збільшило видайність праці в установах нашої старшої еміґрації, але зорганізувало і поширило рідне шкільництво, молодіжні організації та різні громадські і політичні установи.

Бл. п. Олена народилася 20-го липня 1906 в Струтині, Долинського повіту, в родині Степана і Анастазії Бігунів. З часом родина перенеслась до міста Стрия, де батько одержав посаду дяка в одній із стрийських церков. Тут закінчила народну школу й учительський семінар, а у Варшаві — однорічний педагогічний курс. Вже в часі семінарної науки вступила до Пласту, тоді ще легального, і скоро стала в проводі свого Куріня.

Як виникало з напрямку науки, молода ідеалістка вибрала собі шлях вчительки. Щасливо, як на ті часи, одержала вчительську посаду у Хлівчанах, Повіт Рава-Руська. Але не довго прийшлось тішитися тим щастям — посадою в українському селі, бо вже в 1932 році Шкільна Кураторія звільняє покійну Олену з її улюбленої праці.

В 1932 році під час літніх вакацій приїжджає вона до Журавна відвідати брата, Миколу Бігуна, який після недавнього звільнення з довгорічної тюрми дістав посаду урядовця філії „Просвіти". Увійшло в традицію, що під час літніх вакацій студенти Журавенщини влаштовували якісь імпрези. Цим разом підготовляли виставу „Наталка Полтавка", і Олену з огляду на її гарний голос та акторські здібності запросили виступити в ролі Наталки. Цей виступ був причиною звільнення з посади вчительки. Донос вчинив комендант місцевої поліції Данєсєвіч. Це було великим і подвійним ударом: любила працю вчительки, подруге, звільнення бурило інші життєві пляни. Залишається, однак, в Журавні й починає працю в Українбанку, який щойно розпочав свою діяльність.

Св. п. Олена Дуб, з Бігунів

Вневдовзі приходить другий удар — знову арештують брата Миколу і Олена перебирає опіку над старенькою мамою і молодшою сестрою. Зі скромного заробітку в Українбанку тяжко було прожити, тому родина переноситься до Львова, де покійна дістає працю в дитячій захоронці. Від 1938 року до приходу німців учителює в школі ім. Б. Грінченка, а під час літніх вакацій провадить вакаційну оселю.

Тут треба ще згадати, що пок. Олена під час Здвигу „Українська Молодь" на площі „Сокола Батька" підготовила і перевела мистецько оформлену гру „Живі шахи".

В липні 1940 року Олена одружилася з Маріяном Дубом.

В час німецької окупації завідувала касином при Оперному театрі у Львові. І знов удар: німці арештують її чоловіка Маріяна: його і кількох інших німці взяли як закладників за пошукуваним Ольжичем. Через зв'язки та добрим окупом вдалося Маріяна видістати з тюрми при вул. Лонцкого на волю. Коли більшовицька навала знова поверталась до Львова, Олена зі своїм чоловіком Маріяном різними етапами скитальських невигод дістається до Мюнхену. Тут обоє включаться в громадське життя, яке щойно організується. Бл. п. Олена до спілки з іншими педагогами організує школу для навчання наших дітей.

Після кількох років приходить нова мандрівка — виїзд до Америки. Деякий час перебували вони в Джов стайні, а згодом переїхали до Клівленду. На цьому терені покійна бере участь у всіх формах громадського життя. Найбільше уваги присвячує Школі Українознавства, де кілька років вчителює. Відтак займає місце директора Школи, а опісля Шкільна Рада призначає її інспектором Шкіл Українознавства.

Багато праці віддала покійна для місцевого відділу Золотого Хреста, Учительської Громади, Сестрицтва Свято-Покровської парафії. В гостинному домі покійної часто відбувалися різні сходини і дискусії, а вершком цього було питання виховання нашої молоді.

Дуже часто говорила, що не маючи своїх дітей, віддає свої сили і знання для українських дітей. І її близькі бачили це на ділі.

Спи спокійно, дорога наша Оленко, пам'ять про Тебе заховаємо назавжди в своїх серцях. Спи тихим сном, а земля прибраної батьківщини хай буде Тобі легкою.

Покійну під час Панахиди прощали: мґр Наталія Іванів, голова Централі Золотого Хреста, Маруся Попович, голова місцевого Відділу Зол. Хреста, проф. Михайло Пап — від організації Державного Відродження України, Люба Мичковська — від Сестрицтва Свято-Покровської парафії, д-р Степан Воляник — від Учительської Громади, д-р Вірослав Кость — від Школи Українознавства. Над гробом — Василь Камінський. На поминках д-р Володимир Боднар — від парафіяльного Комітету Свято-Покровської парафії, інж. Роман Грабець — від Клюбу Приятелів, Андрій Бігун — від родини, Роман Стахур — від батьків шкільної молоді.

Василь Камінський

Ділимося сумною вісткою, що в четвер 3-го жовтня 1991 р. відійшла у вічність наша найдорожча мама і сестра

бл. п.

ПАРАСКЕВА ПІДСТРИГАЧ

з Бухарів

Панахида була відправлена в неділю 6-го жовтня о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні Thomas & Quinn, **в Асторії, Н.Й.**

Похоронні відправи відбулися в понеділок 7-го жовтня, о год. 10-ій ранку в церкві св. Тройці в Ню Йорку. Похоронено на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж

В глибокому смутку:

син — ЛЕОНІД
донька — ВАЛЯ
сестра — НАДІЯ в Україні
брат — МИТРОФАН в Україні

Дня 7-го жовтня 1991 року відійшов у вічність наш незабутній, найдорожчий муж, батько і дідо

бл. п. д-р мед.

ЯРОСЛАВ МИНДЮК

родом з Галичини, Україна.

Панахида — п'ятниця 11-го жовтня о год. 7:30 веч. в Lytwyn & Lytwyn Union Funeral Home.

Похорон — субота 12-го жовтня о год. 9:30 ранку з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж. на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Брук, Н.Дж.

Залишені в смутку:

дружина — ДАРІЯ
донька — Христя Бриндзя з мужем ТАРАСОМ;
внуки — ОЛЕКСА і ЮРА

Замість квітів на свіжу могилу родина просить складати пожертви на Рух або на Інститут ім. Андрея Шептицького в Оттаві.